

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

**SPODBUJANJE UČENJA
JEZIKOV V EVROPSKI UNIJI**

SAŠA ČERNILOGAR

KOPER, 2010

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

SPODBUJANJE UČENJA
JEZIKOV V EVROPSKI UNIJI

Saša Černilogar

Koper, 2010

Mentor: doc. dr. Igor Rižnar

POVZETEK

Spodbujanje učenja jezikov je tema, ki ji evropske institucije posvečajo veliko pozornosti že leta. Jeziki so nedvomno velik del uspešne komunikacije in sodelovanja na različnih področjih. Izobraževalne institucije ter podjetja si prizadevajo izboljšati znanje tujih jezikov, vendar dejansko ni veliko dokazov, da se cilji evropskih institucij za spodbujanje učenja tujih jezikov izpolnjujejo. V nalogi sem se dotaknila vseh področij, ki vodijo do uspešnega znanja tujih jezikov. Namen naloge je ugotoviti, kaj je bilo in kaj bi lahko bilo storjenega za večjezično skupnost. Dejstvo je, da so jeziki pomembni, če želimo razumeti globalni svet, ljudi v njem ter njihove kulture.

Ključne besede: tuji jeziki, spodbujanje učenja, evropska unija, večjezičnost, izobraževalne institucije, jezična priporočila

SUMMARY

Encouraging learning foreign languages is the issue which has been paid a lot of attention by institutions of European Union for years. Mastering foreign languages represents better communication and cooperation in different spheres of activity. Educational institutions and firms try to improve the knowledge of foreign languages, but there are not many results which approve that the goals of institutions for encouraging learning has been fulfilled. In my research I have observed various ways that lead towards better knowledge of foreign languages. The purpose of my task was to find out what has been done and what might have been done for multilingual society. It is undoubtedly true that knowing languages is important if we want to understand people and their culture worldwide.

Key words: foreign languages, encouraging learning, european union, multilingualism, educational institutions, linguistic recommendation

UDK: 811'24:004.85(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Spodbujanje učenja jezikov v zgodnjem otroštvu	3
2.1	Glavne smernice	3
2.2	Programi in metodika za izobraževanje v zgodnjem otroštvu	4
2.2.1	Integracija	5
2.2.2	Jezikovni tečaji	6
2.2.3	Piccolingo	6
2.3	Priporočila staršem in učiteljem predšolske vzgoje	7
3	Učenje jezikov v izobraževalnih ustanovah	9
3.1	Učenje jezikov v osnovnih in srednjih šolah	9
3.2	Priporočila in programi za spodbujanje učenja tujih jezikov na osnovnošolski in srednješolski stopnji	11
3.2.1	Comenius	12
3.2.2	eTwinning	12
3.2.1	Leonardo da Vinci	13
3.3	Učenje jezikov na visokošolski stopnji	13
3.4	Programi in priporočila na visokošolski stopnji	14
3.4.1	Rezultati ankete na osnovnošolski in srednješolski stopnji	15
3.5	Primerjava rezultatov anket	30
4	Spodbujanje učenja jezikov v podjetju	33
4.1	Pomembni dokumenti	33
4.2	Jezikovna priporočila za izvozno naravnana podjetja in posameznike na trgu dela	35
4.3	Dobra jezikovna praksa	38
5	Zaključek	41
	Literatura	43
	Priloge	47

GRAFI

Graf 3.1	Vprašanje 1: Kako bi ocenili sedanji sistem poučevanja tujih jezikov v Sloveniji?.....	16
Graf 3.2	Vprašanje 2: Kakšno je znanje otrok na področju tujih jezikov, ki vstopajo v osnovno/srednjo šolo?	17
Graf 3.3	Vprašanje 3: Ali poznate programe za spodbujanje učenja jezikov na osnovnošolski/srednješolski stopnji, ki jih je pripravila Evropska komisija?	17
Graf 3.4	Vprašanje 4: Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno, prosim, obkrožite pojem, ki najbolje opisuje te programe.....	18
Graf 3.5	Vprašanje 5: Kako bi ocenili dosedanje delo Evropske komisije na področju spodbujanja učenja tujih jezikov?	19
Graf 3.6	Vprašanje 6: Menite, da je za tuje jezikovno izobraževanje v Sloveniji dobro poskrbljeno?.....	20
Graf 3.7	Vprašanje 7: Kako bi posplošeno ocenili znanje osnovnošolcev/srednješolcev na področju tujih jezikov?	21
Graf 3.8	Vprašanje 8: Kako dobro se učenci zavedajo pomena znanja tujih jezikov?.....	21
Graf 3.9	Trditev a: Tuje jezike se je potrebno učiti že v predšolskem obdobju .	22
Graf 3.10	Trditev b: Prvi in najpomembnejši pri spodbujanju otrok za učenje tujih jezikov so starši.	23
Graf 3.11	Trditev c: Odgovornost za učenje tujih jezikov je predvsem na strani učiteljev.....	24
Graf 3.12	Vprašanje 10: Kateri od danih predlogov za spodbujanje učenja tujih jezikov v osnovni šoli se Vam zdi najbolj sprejemljiv?	25
Graf 3.13	Vprašanje 11: Menite, da je za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov na razpolago dovolj finančnih sredstev?	26
Graf 3.14	Vprašanje 12: Kaj je po vašem mnenju največja ovira za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov v Sloveniji?	27
Graf 3.15	Vprašanje 13: Kateri od navedenih načinov učenja tujih jezikov je po vašem mnenju najbolj učinkovit?	28
Graf 3.16	Vprašanje 14: Koliko izbirnih tujih jezikov imate na razpolago v vaši izobraževalni ustanovi?	29
Graf 4.1	Jeziki, ki bi jih morala podjetja izboljšati v naslednjih letih.	37

KRAJŠAVE

FM	Fakulteta za Management Koper
UP	Univerza na Primorskem
EU	Evropska unija
ELAN	Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise
ELC	European language center
HELP	Higher education language policy

1 UVOD

V nalogi obravnavam problem pomena znanja jezikov v multikulturnem in večjezičnem evropskem okolju. Obravnavo pričujem z opredelitvijo problematike pri zgodnjem učenju tujih jezikov, torej v otroštvu. Pri tem se opredeljujem tudi o vlogi staršev pri spodbujanju otroka pri učenju jezikov in njihovi pomoči pri učenju. Pregled problematike nadaljujem s prikazom stanja na tem področju v izobraževalnih ustanovah od osnovne šole pa vse do univerzitetne stopnje, kjer se pokaže več problemov in preprek; pojavi se pomanjkanje znanja učencev, dijakov, študentov in nenazadnje tudi profesorjev oziroma učiteljev. Problem nato proučujem v podjetniškem okolju.

Po ocenah Evropske komisije (Europa 2008) o vplivu pomanjkljivega znanja tujih jezikov v podjetjih na gospodarstvo EU se namreč velik odstotek malih in srednje velikih izvozno naravnanih evropskih podjetij sooča z izgubami zaradi jezikovnih ovir. Osrednji del naloge zadeva, torej problem večjezičnosti; od zgodnjega otroštva pa vse do poslovne stopnje. Opredeljuje stanje jezikovne politike; namen in pomen znanja tujih jezikov. Na osebni ravni v nalogi obravnavam vlogo jezikov na zaposlitvene možnosti, saj najširša doslej opravljena študija ELAN (European Commission 2005) kaže, da imajo boljše možnosti za zaposlitev tisti posamezniki, ki imajo boljše jezikovno znanje in razvitejša medkulturne spretnosti. Osredotočam se tudi na to, kako spodbuditi otroke, učence, dijake, študente, zaposlene in podjetja k učenju jezikov in kako jim približati učinke pomanjkljivega znanja tujih jezikov.

Namen diplomskega dela je analizirati stanje na področju tujih jezikov v okviru jezikovne politike Evropske unije in opozoriti na pomen znanja več jezikov v evropskem okolju. Naloga je namenjena tako mladostnikom, študentom, kot tudi učiteljem in vodilnim v podjetjih. V nalogi opozarjam na to, da je v prihodnosti predvidena večja globalizacija in s tem večje potrebe po znanju tujih jezikov, ki bodo temelj za pridobitev zaposlitve, za vsakodnevno sporazumevanje ter temelj vsakega globalnega ali izvoznega podjetja za uspešno poslovanje.

Cilj naloge je dokazati, da bo potrebno v prihodnosti izboljšati znanje tujih jezikov, ki nam bodo pomagali pri sporazumevanju, pri zaposlitvah, pri karierah in tudi podjetjem, saj izvozno in globalno naravnana evropska podjetja, ki niso dovolj jezikovno ozaveščena, ne uresničijo toliko poslovnih priložnosti, kot podjetja, ki se zavedajo, da je v multikulturnem in multijezičnem okolju EU za uspešno poslovanje potrebno znanje vsaj dveh tujih jezikov. Dokazati pa je potrebno tudi to, da je pomembno ozaveščati ljudi o pomembnosti večjezičnosti in spodbujati posameznike o tem že v zgodnjem otroštvu. Cilj je tudi osvetliti stanje v šolah in drugih izobraževalnih ustanovah ter v podjetjih, ki so omejena na znanje enega tujega jezika in predstaviti pomembnost večjezičnosti v globalnem poslovanju.

2 SPODBUJANJE UČENJA JEZIKOV V ZGODNJEM OTROŠTVU

Otroštvo je vsekakor čas, ko smo bolj dovzetni za nove stvari in se le-teh hitro naučimo. Tega mnenja so tudi mnogi strokovnjaki, ki pravijo, da naj bi srečanje s tujim jezikom v zgodnjem otroštvu ugodno vplivalo na otrokov umski razvoj, na sposobnost govornega izražanja, hkrati pa naj bi otroka pripravilo tudi na uspešno srečanje z učenjem tujega jezika pri rednem pouku, saj izkušnje kažejo, da imajo otroci, ki se s tujim jezikom srečajo v zgodnjem starostnem obdobju, bolj razvit občutek za razumevanje tujega jezika (Novinec 2010).

Temu mišljenju se pridružuje tudi Evropska komisija, ki se trudi ozaveščati evropsko populacijo o pomembnosti znanja jezikov, in to že v zgodnjem otroštvu. Celotna problematika pomanjkanja znanja tujih jezikov se namreč prične prav v otroštvu. Otroci se ne zavedajo pomena tujih jezikov in tega so predvsem krivi starši in vzgojne ustanove, ki se povečini še ne zavedajo, kako pomemben je zgodnji stik otroka s tujim jezikom. Vendar bo to mišljenje oziroma nepoučenost kmalu potrebno spremeniti. Vedno večja stopnja znanja jezikov se bo zahtevala v prihodnosti in to je posledica globalizacije ter širjenja Evropske unije.

2.1 Glavne smernice

Učenje tujih jezikov bi se moralo pričeti že v zgodnjem otroštvu, to je vsekakor dejstvo, ki pa je mnogo ljudem še neznano. Tako starši kot vzgojitelji v vrtcu ne zaupajo v svoje znanje ali pa se bojijo, da bi s prehitrim učenjem škodovali otroku. Mnogo staršev namreč meni, da je otroštvo prekratko in zato ga je potrebno izkoristiti za igro in ne za učenje. Vendar to je velika zmeta in na vse to tudi opozarja mnogo pedagogov, ki se posveča tej pereči temi (Rus 2009).

Potrebno se je zavedati, da neznanje tujih jezikov izhaja že iz otroštva.

Celotna problematika se prične, torej v otroštvu. Potrebno je narediti ogromne spremembe tako pri ozaveščanju staršev, kot v učnem programu vzgojnih ustanov, tj. vrtcev. Znanje tujih jezikov je nedvoumno eno tistih področij, ki je v globalnem in modernem svetu izredno cenjeno in iskano. Na začetku se postavlja vprašanje, kako zgodaj lahko pravzaprav začnemo otroka poučevati drugi jezik in kako bo to vplivalo na njegov razvoj.

Starši se vsekakor ne smejo bati, da bi svojega otroka na ta način preobremenili, saj mladi otroški možgani vpijajo informacije bistveno hitreje in z manjšim naporom, kot možgani odraslega, in v primeru, da pride do prenasičenosti, avtomatično prenehajo sprejemati informacije. Da pa bi izkoristili ves možganski potencial, je potrebno otroku ponuditi dovolj spodbud in priložnosti za učenje. Zato je odveč skrb, da bi mu ponudili preveč, ampak, da bi mu ponudili premalo (Novinec 2010).

Na tem področju so bile opravljene tudi raziskave v šoli, v kateri so poučevali tri do petletne dečke in deklince. Pokazale so, da učenje več tujih jezikov ne zmede otrok, niti jih ne preobremenjuje, ker jezikov otrok ne razločuje in prav zato ne opazi razlik med njimi. Raziskave tudi kažejo, da je zgodnje otroštvo zelo pomembno za učenje tujega jezika in da ima otrok sposobnosti, ki so potrebne za učenje tujega jezika. Raziskave tudi kažejo, da je najboljša doba za začetek neprekinjenega učenja tujega jezika med 4. in 8. letom starosti, najintenzivnejši napredek pa lahko pričakujemo v 8., 9. in 10. letu starosti (Kordaš in Fistrovič 1962, 13).

Razlogi, ki govorijo temu v prid so fiziološki, psihološki, pedagoški, jezikovni in kulturni. Med njimi ni točno ločenih meja, ampak izhajajo drug iz drugega in so med seboj povezani.

Vse raziskave kažejo na to, da je resnično potrebno pričeti spodbujati svojega otroka k učenju tujih jezikov in mu približati tuj jezik, najbolje z igro, tako, da pridobi osnove, iz katerih kasneje izhaja.

Prvi in najpomembnejši so, torej starši, sledijo jim vzgojitelji v vzgojnih ustanovah, ki so pogosto premalo usposobljeni za tovrstno učenje, ravno zato se mnogi starši odločajo za izobraževanje v jezikovnih šolah. A vsi ne zmorejo tolikšnih stroškov, zato otroci ostanejo brez osnovnega znanja jezikov in imajo kasneje v šolah težave. Evropska komisija je leta 2008 pripravila tudi nekaj priporočil za starše in učitelje na predšolski stopnji, ki obsegajo sodelovanje staršev, neprekinjenost, čas in usposabljanje učiteljev oz. vzgojiteljev. Starše bi bilo potrebno vključiti v učenje tujega jezika in jim jasno razložiti cilje pouka. Na ta način bi bili otroci deležni podpore pri učenju tudi doma. Neprekinjenost temelji predvsem na tem, da naj ne bi menjavali metod za učenje, saj se pri otrocih lahko razvijejo težave, če se učno okolje spremeni. Na nižji stopnji bi morali zgodnjemu učenju tujega jezika posvetiti več časa, predvsem s kratkim vsakodnevnim poukom. Usposabljanje učiteljev pa je temeljnega pomena, saj so le usposobljeni učitelji zmožni otroku ponuditi kakovostno in uspešno učenje tujega jezika. Prav zato bi morali učitelji obvladati tuji jezik, znati razčleniti in opisati tuji jezik, poznati načela učenja jezika in imeti posebna znanja za poučevanje otrok.

2.2 Programi in metodika za izobraževanje v zgodnjem otroštvu

Za uspešno zgodnje učenje tujega jezika je potrebno imeti dobro metodo oz. sestavljen učinkovit program, ki bo celostno zajemal vse komponente in cilje, ki jih je potrebno na koncu doseči. Pomembna je integracija v vrtcih, njen namen je tematsko vključevanje tujega jezika v redno delo skupine, kar pomeni, da morata pedagoginja in vzgojiteljica tesno sodelovati že pri samih načrtih in izvedbi programa. Pedagogi si pri poučevanju pomagajo s slikovnim gradivom, ki mora biti prilagojeno otrokovi razvojni stopnji, z avdio in video pripomočki, z gibanjem in mimiko, s petjem in z branjem pravljič ter drugih besedil. Pri učenju je priporočljivo, da se odvije več aktivnosti, od

katerih mora vsaj kakšna vključevati gibanje v prostoru oz. motorično vajo, ki seveda vsebuje določeno povezavo z učenjem tujega jezika. Zgodnje učenje tujega jezika mora biti odmaknjeno od običajnega šolskega podajanja snovi in ne sme temeljiti le na monotonem ponavljanju in memoriziranju besed (Novinec 2010).

V času razvoja informacijske tehnologije čedalje več otrok doma presedi pred televizorjem. Zato bi bilo dobro, da tisti čas, ko otrok gleda televizijo, obrnete njemu v prid in nastavite program, kjer se vrtijo risanke, vendar v tujem jeziku. Otrok bo sprejemal in poslušal zvoke, ter tako pridobil na posluhu jezika, kar mu bo v bodoče olajšalo učenje.

Vsak vzgojno-izobraževalni center ima zastavljene lastne programe, kako oz. na kakšen način pristopiti k učenju tujega jezika. Predvsem pa se v predšolskem obdobju uporabljajo tri metode. Te so: integracija, jezikovni tečaji in kampanja Piccolingo, ki je namenjena predvsem staršem.

2.2.1 Integracija

Trendi v tujini glede zgodnjega uvajanja učenja tujega jezika v predšolsko izobraževanje in vzgojo poudarjajo pomen integracije, kot načina osvajanja prvih korakov tujega jezika.

Integracija pomeni, da se tuji jezik spontano prepleta med vsakodnevnimi dejavnostmi in vsebinami v igralnici, umivalnici, garderobi, na igrišču, na sprehodih in pohodih. Komunikacija, torej poteka predvsem v slovenskem jeziku, vzgojiteljica pa jo nadgradi še s tujim jezikom. Integracijska izvedba programa je najvarnejša, najprijetnejša in najbolj naravna oblika vključevanja tujega jezika v vrtec. Otroci so v dopoldanskem času bolj spočiti in pripravljeni na dinamiko ure, ki se odvija v njim domačem okolju, vzgojiteljica pa lahko določene delce iz ur vključuje tudi v poznejše dogodke v skupini, kar otroku pomaga pri utrjevanju in ponavljanju glasov določenega tujega jezika (Novinec 2010). V prvem letu učenja po tej metodi, otroci v 40-urnem programu spoznajo približno 200-250 besed, osnovne fraze ter osvojijo 15-20 pesmic, v večini skupin pa oblikujejo svojo prvo knjigo v tujem jeziku ter jo na koncu tudi predstavijo. Novinčeva še pojasnjuje, da je integracijska izvedba tujega jezika v vrtcu povezana z udeležbo vseh otrok znotraj skupine, zato je potrebno že na začetku organizirati predstavitevno uro za otroke in informativne sestanke za starše (Novinec 2010).

2.2.2 Jezikovni tečaji

Otroci se lahko učijo tujih jezikov tudi izven programov vzgojno-izobraževalnih ustanov, torej vrtcev. Učenje tujih jezikov za predšolske otroke organizira kar nekaj jezikovnih šol po vsej Sloveniji, a mnogo ljudi meni, da je to za starše prevelik finančni zalogaj. Kljub temu pa je pomembno zagotoviti otroku neprekinjeno učenje, ki ga lahko dosežemo prav z jezikovnimi šolami, kjer naj bi bili za to še najbolj usposobljeni.

Otroka lahko vpišete v tečaj tujega jezika pri 4. oz 5. letu starosti. Program jezikovnega tečaja je vsebinsko prilagojen starosti otroka in se izvaja ali skupinsko ali individualno. Tečaji pa se lahko izvajajo ali v vrtcih ali na sedežu jezikovne šole. Učenje je, torej prilagojeno majhnim otrokom pod vodstvom izurjenih učiteljev, s privlačnimi igrali in učili (pobarvanke, slikanice, lepljenke, lutke ...). Tečaji potekajo v sproščenem vzdušju in spodbudnem okolju otrokom prijaznih učilnic. Na tečaju otrokom jezik približajo tudi s pesmimi in igrami v tujem jeziku, ter jim približajo in predstavijo navade in običaje tujega naroda.

2.2.3 Piccolingo

Kampanja Piccolingo je nastala pod okriljem Evropske unije, ki jo je lansirala v vse države članice. Namenjena je zlasti staršem, ki naj bi tako spoznali, da je zgodnje učenje tujih jezikov izrednega pomena, saj bo olajšano učenje otrokom skozi leta. Lažje se bodo učili drugih jezikov in tudi spoznavali druge kulture, lažje bodo komunicirali, se učili in si gradivo zapomnili skozi igro, se dobro pripravili na šolo ter s tem bolje spoznali tuje kulture.

Kampanja Piccolingo se želi približati staršem. Zato naj bi povezala vse evropske strokovne organizacije, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem ter z družinskimi, socialnimi, kulturnimi in jezikovnimi vprašanji, priskrbelo naj bi informacije o možnostih za zgodnje učenje tujih jezikov, za kar bo razvila posebno spletišče v vseh evropskih jezikih in podprla pobude, ki pospešujejo zgodnje učenje tujih jezikov. Tako je ta kampanja namenjena tako staršem, kot tudi vzgojno-izobraževalnim ustanovam, ki želijo sodelovati in izvedeti več. Izoblikovali so tudi lastno spletno stran (www.piccolingo.europa.eu), kjer lahko, sicer v različnih jezikih, pridobite vse potrebne informacije o učenju v zgodnjem obdobju, o dobrih praksah in izveste več o samem namenu kampanje ter izmenjujete mnenja z drugimi starši in posamezniki, ki jih zanima kampanja Piccolingo.

2.3 Priporočila staršem in učiteljem predšolske vzgoje

Za uspešno učenje tujih jezikov na predšolski ravni, so še najbolj pomembni starši in učitelji, s katerimi otroci preživijo največ časa in jih tudi najbolj upoštevajo. Pa vendar se zgodi, da se starši bojijo, da bi svojega otroka preobremenili, da bi mu kratili čas za igro in mu bi nekako ukradli otroštvo. Moje osebno mnenje je, da bi starši morali začeti svoje otroke navajati na druge jezike že v zgodnjem otroštvu in jim predstaviti vsaj tiste osnove, ki jim bodo že v kratkem času prišle prav. Problem pa nastane v tem, da mnogo staršev ne zna dobro jezikov, kar pa vodi k začaranemu krogu, ki se ne bo končal, če ne bomo vsi skupaj začeli ukrepati. Nekateri sicer pošljejo svoje otroke v različne institucije, ki ponujajo učenje jezikov. Vendar je to premalo. Nihče se ne bo posvetil otroku v tolikšni meri, kot se mu posvetijo njegovi lastni starši. Poleg tega, pa so jih otroci navajeni in zato je bolj verjetno, da bo učenje uspešno.

Seveda je tu pomembna tudi sama interakcija med starši in učitelji, ki se morajo dopolnjevati in konstanto komunicirati o poteku učenja otroka.

Evropska komisija je zapisala tudi nekaj konkretnih priporočil za starše in učitelje predšolske vzgoje, in te velja omeniti. Na prvem mestu je sodelovanje staršev, ki jih je potrebno vključiti v učenje tujega jezika in jim razložiti, kakšni so cilji pouka. Na ta način bodo otroci deležni podpore pri učenju tudi doma. Na nižji stopnji bi morali zgodnjemu učenju tujega jezika (zlasti govorjenja) posvetiti več časa, predvsem s kratkim vsakodnevnim učenjem in ne z daljšimi učnimi urami enkrat na teden. Pomembna je tudi neprekinjenost, saj se pri otrocih lahko razvijejo težave, če se učno okolje spremeni. Zato je neprekinjenost metode učenja zelo pomembna. Kakovostno poučevanje je bistveno za uspešno učenje tujega jezika, zato bi učitelji morali obvladati tuji jezik, znati razčleniti in opisati tuji jezik, poznati načela učenja jezika in imeti posebna znanja za poučevanje otrok. Evropska komisija še omenja, da morajo vsi otroci imeti enake priložnosti za učenje. Treba je razviti način motivacije in podpore za zgodnje učenje tujega jezika tudi pri otrocih z učnimi težavami in otrocih iz težkih socialnih razmer. Učenje oz. pouk pa je potrebno organizirati za različne starostne skupine, kajti pri mlajših otrocih ne moremo uporabiti enakih metod kot pri malo starejših (Evropska komisija 2008).

Starši in učitelji naj torej celostno pristopijo k učenju in otroku s skupnimi močmi ponudijo tisto, kar je zanj najboljše. Vsekakor pa morajo vedeti, da z učenjem tujega jezika v predšolskem obdobju otroku ne bodo škodovali, temveč mu bo to le koristilo v prihodnosti.

3 UČENJE JEZIKOV V IZOBRAŽEVALNIH USTANOVAH

Učenje jezikov bi se moralo, kot sem omenila, začeti že v zgodnjem otroštvu. Pomemben del celotnega procesa učenja je tudi učenje v šolah. Vse je odvisno od predhodnega znanja učencev ter od usposobljenosti učiteljev na tem področju. Evropska komisija opozarja predvsem na različne programe učenja v šolah, kar predstavlja temeljni problem (Evropska komisija 2008). V nekaterih osnovnih šolah se učenci že učijo pisati v tujem jeziku, v nekaterih pa v tem jeziku le prepevajo in se učijo pesmice. Za tovrstne razlike v programih so seveda krivi učitelji in vodstvo šole, ki ne pripravijo primernih vsebin za učenje tujega jezika. Evropska komisija še trdi, da je bilo premalo razmisleka in načrtovanja o dodatnem usposabljanju učiteljev in o prehodu iz zgodnjega na redno učenje jezika. Nekateri osnovnošolski učitelji morajo opraviti le štiridnevni intenzivni seminar, preden začnejo poučevati. Vsekakor to ni prav in je pravzaprav sporno. Kako naj se otroci kakovostno naučijo jezika, če so učitelji, ki jih učijo premalo usposobljeni? Evropska komisija ima kar nekaj predlogov, ki bi izboljšali učenje jezikov, pa vendar le-to ne bo mogoče, dokler ne bodo učitelji bolj usposobljeni in vodstvo šol seznanjeno z vsemi predlogi, cilji in načrti Evropske unije. Učenje jezikov mora biti tudi kontinuirano ter se v enakih razsežnosti nadaljevati skozi vse stopnje izobraževanja. Izobraževanje se mora pričeti v zgodnjem otroštvu, se nadaljevati v osnovni šoli, srednji šoli ter v končni fazi na fakultetah, kjer se vse pridobljeno znanje jezikov še nadgradi (European Commission 2009).

3.1 Učenje jezikov v osnovnih in srednjih šolah

Pri večini otrok, se učenje tujega jezika prične šele v osnovni šoli, kjer poskrbijo za prve zametke tujega jezika, ki ga je potrebno potem še naprej razvijati. Pri učenju tujega jezika ne gre le za dobre ocene in pisanje testov. Znanje nam odpira nova vrata v življenju, z njim lahko spoznavamo nove prijatelje in nove kulture ter si širimo obzorja (Evropska komisija 2008). A v Sloveniji po mojem mnenju vse preveč poudarjajo dobre ocene in ne samega pomena znanja, ki ga pridobimo. Evropska komisija tudi pravi, da je učenje jezika »telovadba za možgane« in da ljudje, ki govorijo več jezikov, lažje rešujejo težave. Znani so tudi mnogi programi EU, kot so jezikovne izmenjave, program eTwinning, usposabljanje učiteljev, spodbujanje učenja jezikov zunaj šole, ki stremijo k spodbujanju učenja jezikov na osnovnošolski stopnji.

Pomembno je, da otroci razvijajo jezikovne, sporazumevalne in medkulturne zmožnosti ter osvajajo tuje jezike. Po mnenju Zavoda Republike Slovenije za šolstvo (2009) so najpomembnejši cilji učenja oz. poučevanja jezikov naslednji:

- spoznavati, primerjati in odkrivati podobnosti in različnosti doživljanja sveta lastnih in drugih kulturno-jezikovnih skupnosti in tako ustvarjati skupno evropsko in svetovno identiteto;

- z razumevanjem sprejemati druge kulture in s tem pridobivati občutek domačnosti za zunanji svet;
- celostno razvijati otrokovo osebnost;
- razvijati zanimanje za učenje, krepiti notranjo motivacijo za učenje jezikov;
- uporabljati dodatni jezik, kot sredstvo za sporazumevanje;
- s podaljšanim časovnim obdobjem učenja tujega jezika učence kakovostnejše opremiti z znanji in spretnostmi.

Vsebine učenja naj bi po njihovem mnenju zajemale interesna področja otrok, ki naj bi se povezovale z drugimi šolskimi predmeti. Vsebine morajo biti privlačne, zabavne, spodbujati morajo otroke k vključevanju ter razvijanju njihove domišljije in ustvarjalnosti.

Marca 2002 so se voditelji držav ali vlad Evropske unije v Barceloni zavzeli za poučevanje vsaj dveh tujih jezikov že v zgodnji mladosti, kar izhaja iz dolgoročnega cilja Komisije, ki stremi k povečanju večjezičnosti posameznikov (Komisija evropskih skupnosti 2005). Tej direkciji je sledila tudi Slovenija oz. Ministrstvo za šolstvo in šport, ki pa je pred dvema letoma tudi sprejelo sklep oz. Pravilnik o postopnem uvajanju drugega tujega jezika v osnovni šoli. Postopno uvajanje tujega jezika v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju se je pričelo v šolskem letu 2008/2009, in sicer v 10-ih odstotkih šol od skupnega števila osnovnih šol. Postopno uvajanje v ostalih osnovnih šolah pa sledi vse do šolskega leta 2011/2012, ko naj bi se obvezno začel izvajati pouk drugega tujega jezika za učence 7. razreda (Ministrstvo za šolstvo in šport 2008). Glede na dejstvo, da se v Sloveniji uveljavljata v praksi dva modela uvajanja tujega jezika v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju, je prav, da izpostavim še Avstrijo, ki je bila ena prvih evropskih držav, ki je vključila tuji jezik v osnovnošolsko izobraževanje. Od leta 1998/1999 poteka učenje tujega jezika od prvega razreda in po uspešno zaključenem projektu se od leta 2003/2004 vsi učenci učijo tuji jezik od prvega razreda. Predvsem učenje temelji na integriranem pristopu, kjer se tuji jezik vplete še v druga področja osnovnošolskega predmetnika. Tuji jezik se tako uporablja za upravljanje razreda, npr. preverjanje prisotnosti, pogovorov o vsakdanjih dejavnostih, vremenu, datumu ali pa se jezik integrira v predmete, kot npr. matematiko, športno vzgojo, kadarkoli je to mogoče. Intenzivnost in pogostost samega integriranja tujega jezika v avstrijskih šolah je odvisna od učitelja in njegovega jezikovnega in didaktičnega znanja (Zavod Republike Slovenije za šolstvo 2009). Vsekakor je potrebno narediti velik korak v slovenskem šolstvu, da bomo tudi pri nas dosegli takšno stanje, kot je v Avstriji. Kako pa se bo pravzaprav obneslo to postopno uvajanje drugega tujega jezika, bomo lahko izvedeli šele, ko bo to obvezno v vseh slovenskih osnovnih šolah.

Učenje jezikov v srednjih šolah izhaja iz osnovne šole oz. spada v sekundarno izobraževanje, ki se začne v sedmem razredu osnovne šole in traja večinoma sedem let

ter se zaključi z maturo. Torej je na sekundarni stopnji, ki sega vse do konca srednje šole očitno premalo poudarka in sprememb na področju tujih jezikov. Večina srednjih šol ponuja v osnovi dva obvezna tuja jezika, izjeme pa uvedejo med šolanjem še tretji tuji jezik. Seveda je na voljo mnogo izbirnih predmetov, med njimi tudi tuji jeziki, a Evropska komisija (2008) predvideva, da se zanje ne odločajo, zaradi negotovosti in strahu pred neznanim. Zagotovo pa so prepričani, da se bo stanje kmalu spremenilo, saj naj bi dolgoletno spodbujanje učenja tujih jezikov prineslo dobre rezultate, če bodo sprejeti predlogi, ki jih opisujem v nadaljevanju naloge. Upamo lahko samo na to, da se bo prizadevanje EU na področju tujih jezikov res obrnilo na bolje in bodo učenci ter dijaki s pogumom in brez strahu ter v njihovo korist izbirali tujejezične predmete. Po podatkih, ki jih je leta 2006 objavila Evropska komisija, je Slovenija po poznavanju tujih jezikov blizu vrha, takoj za Norvežani. Sodi tudi med države, v katerih se v srednjih šolah dijaki učijo najmanj dva tuja jezika. Prihodnost je v tem pogledu še najbolj mračna v Veliki Britaniji, kjer se v srednjih šolah vsak drugi dijak ne uči nobenega tujega jezika. Na Češkem se skoraj vsi učijo tujih jezikov, večina pa še v Estoniji, Luksemburgu, na Nizozemskem, na Slovaškem in Finskem, približno 90 odstotkov pa v Franciji. Po teh podatkih sodeč smo, torej na dobri poti k večjezičnosti in posledično konkurenčnosti v EU.

3.2 Priporočila in programi za spodbujanje učenja tujih jezikov na osnovnošolski in srednješolski stopnji

Načini spodbujanja pri učenju otrok v primarnem izobraževanju do 11. leta se sklada s priporočili v zgodnjem obdobju učenja jezikov. Pomembno je, da tako starši, kot učitelji sodelujejo pri učenju, napredku posameznega otroka in ga pravilno usmerjajo ter v končni fazi tudi navdušujejo. V primarnem obdobju se posveča pozornost ustvarjalnemu delu učenja tujih jezikov. Nekatere šole imajo jezikovne krožke, v katerih lahko med odmorom za kosilo ali po pouku prostovoljno sodelujejo učenci (morda tudi učitelji in starši). Na razpolago imajo dodatne učne pripomočke, kot so knjige, filmi, videoposnetki in igre. Šola lahko tudi razobesi plakate v različnih jezikih, in ti bodo pritegnili učence, lahko uvede projekt »jezik meseca«, ustanovi klub za »poliglote«, v katerem lahko učenci iz različnih jezikovnih okolij drugim predstavijo svoje znanje in razmišljanje, lahko pripravi predstavitev posebne države ali jezika ter sodeluje s šolami v drugih državah. Zanimivi programi potekajo tudi zunaj šol, na primer dopisovanje učencev podobne starosti iz različnih držav. S tem izboljšajo svojo kulturno zavest in pisno izražanje. Jezika se lahko učijo tudi doma s pomočjo brezplačnih iger, tečajev in jezikovnih vaj na internetu (Europe 2007). Seveda pa je, kot sem že omenila, pomembna motivacija, ki jo posredujejo starši in pomagajo otrokom pri učnih gradivih.

Sekundarno izobraževanje je področje, kjer si lahko mladi ljudje pridobijo osnovne spretnosti, ki jim bodo služile skozi ves čas učenja jezikov. Velik vpliv na tem področju imajo predvsem učitelji, ki morajo praviloma slediti nacionalnim ali regionalnim učnim načrtom. Učenje jezikov v sekundarnem izobraževanju naj bi se osredotočalo na (European Commission 2009):

- aktivne spretnosti namesto na pasivno znanje,
- stik s ciljnimi jezikom prek izmenjave učencev in učiteljev,
- medkulturno kompetenco,
- komunikativno kompetenco,
- razvijanje motivacije za vseživljenjsko učenje jezikov.

Evropska unija že kar nekaj let uresničuje dolgoročen cilj povezane Evrope z različnimi programi tujih jezikov za šolarje. Programi temeljijo predvsem na partnerstvih in izmenjavah. Ti programi so Comenius, eTwinning in Leonardo da Vinci.

3.2.1 Comenius

Šolska partnerstva Comenius so namenjena povezovanju šol v različnih državah članicah in izmenjavam učencem. Na izmenjavi skupine mladih sodelujejo pri določenem projektu v tujem jeziku, sodelovanje v projektu pa se učencem prizna tudi kot del rednih šolskih obveznosti. Najbolj znana projekta sta jezikovni projekt in šolski razvojni projekt. Jezikovni projekti so namenjeni izpopolnjevanju učenja drugih evropskih jezikov in jezikovnega znanja. Pogosto ti projekti niso vezani na formalno učenje, temveč na skupinsko delo učencev. Jezikovni asistenti pri partnerstvu Comenius lahko izboljšajo tudi spretnosti mladih učiteljev in pomagajo izboljšati ure jezika, kakor tudi poudariti vrednost učenja manj uporabljanih in manj poučevanih jezikov (European Commission 2009). Šolski razvojni projekti služijo predvsem vodstvu šol in učiteljem, ki tako lažje izmenjuje izkušnje ter informacije.

3.2.2 eTwinning

Program eTwinning podpira in spodbuja uporabo sodobne tehnologije v osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju med različnimi šolami v EU. S povezovanjem šol se skupno izvajajo različni projekti. Program eTwinning je zasnovan tako, da ga lahko izpelje vsak, ki se za sodelovanje odloči. Temu spletnemu partnerstvu se je do sedaj pridružilo že 35.000 šol iz vse Evrope. Za sodelovanje se vsako leto odloča vse več slovenskih šol, pri programu pa trenutno sodeluje več kot 200 slovenskih šol. Program ponuja osnovnim in srednjim šolam spletno učilnico, v kateri so med drugim koledar, forum, elektronska pošta, oglasna deska, klepetalnica in prostor za izmenjavo različnih vsebin, na voljo pa je tudi veliko uporabnih orodij (Dimnik 2008).

Namen programa je vzpostavitev neformalnih partnerstev in projektov sodelovanja med sodelujočimi evropskimi šolami na kateremkoli predmetnem področju, in to brez večjih obvez. Osrednje orodje je eTwinning portal (www.etwinning.net), kjer se nahajajo brezplačna orodja za spletno sodelovanje. Evropski eTwinning portal je napredna večjezična stran, ki nudi tako učiteljem, kot učencem različna orodja za projektno delo. Ponuja sodelovanje v projektih, sofinanciranje udeležbe na pedagoških razvojnih delavnicah, udeležbo na letni eTwinning konferenci, nagrade najboljšim projektom v Sloveniji, nagrade na evropski ravni ter pomoč in svetovanje pri pripravi in izvajanju projektov (Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja 2007).

3.2.1 Leonardo da Vinci

Ta program je namenjen predvsem srednješolcem, ki se že pripravljajo na začetek kariere oz. poklicne poti. Namenjen je razvoju poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi ter pripravi mladih na konkurenčno delovno okolje, kjer so pomembna različna znanja. Program se ukvarja s potrebami poučevanja in učenja za udeležence v poklicnem izobraževanju in nudi pomoč pri predavanjih za strokovno izpopolnjevanje učiteljev, pri namestitvah, izmenjavah in obiskih ljudi na usposabljanju ter pri projektih, ki razvijajo inovativne pristope za učenje jezikov. Vse aktivnosti programa so mednarodne narave. Cilj programa je podpirati pridobivanje in uporabo znanja, spretnosti in kvalifikacij za opravljanje poklica, povečati število in kakovost mednarodnih usposabljanj in povečati zaposljivost posameznikov in njihovo vključenost na evropski trg dela. Program tudi podpira izobraževalne organizacije, podjetja pri mednarodnem sodelovanju, uvajanju inovacij in povečanje privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja 2007).

3.3 Učenje jezikov na visokošolski stopnji

Učenje tujih jezikov se prepleta od zgodnjega otroštva pa vse tja do visokošolske stopnje in še dlje, ko zaokrožimo in nadgradimo že pridobljeno znanje jezikov ter ga izpopolnimo. Visokošolske ustanove imajo veliko vlogo pri spodbujanju učenja tujih jezikov in razvoju večjezičnosti, ne samo pri posameznikih, ampak tudi v družbi. V zadnji letih je upadlo število diplom dodiplomskih in podiplomskih študentov jezikov in lingvistike, povečalo pa se je število programov, ki ponujajo učenje jezikov študentom vseh smeri. Načini učenja jezikov se v visokošolskem izobraževanju spreminjajo. Veliko visokošolskih zavodov ponuja poučevanje jezikov za posebne namene, kot so akademsko branje ali predstavitve. Jezikovne spretnosti pomagajo študentom pri prebiranju rezultatov raziskav v več kot enem jeziku. Skrb povzroča trend v nekaterih neangleških državah, kjer so predavanja v angleščini, kar pa lahko ogrozi vitalnost

nacionalnega jezika. Zato Evropska komisija spodbuja univerzitetno jezikovno politiko, s tem, da vključuje posebne akcije za pospeševanje nacionalnih in regijskih jezikov, kar je tudi interes jezikovne raznolikosti med študenti in širšo skupnostjo. V visokem šolstvu je glavnega pomena pri učenju jezikov mednarodna mobilnost študentov, ki postaja ena najpogostejših oblik mednarodnega sodelovanja (Komisija evropskih skupnosti 2008). Pomen mobilnosti in s tem prenos znanja, izkušenj, idej ter medsebojno povezovanje, je glavno vodilo Evrope, ki stremi k družbi znanja in konkurenčni prednosti evropskih diplomantov ter njihovi primerljivosti v svetu (Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja 2007).

3.4 Programi in priporočila na visokošolski stopnji

V visokošolskem prostoru, tako v EU kot tudi zunaj njenih meja, obstaja mnogo programov in sporazumov, ki na različne načine ponujajo možnost mobilnosti posameznikov med študijskim letom. Za visokošolske študente je njihova izobraževalna ustanova zagotovo najboljši kraj učenja tujega jezika, saj ponuja številne možnosti, vključno s posebnimi jezikovnimi tečaji, jezikovnimi laboratoriji, programi izmenjav in spletnimi poučevanji (Center za spodbujanje jezikovnega izobraževanja v Evropi 2008). Izkoriščanje teh možnosti je odvisno od posameznika ter ustanove, ki je po mojem mnenju odgovorna za to, da možnosti tudi predstavi. Jezikovno izobraževanje na tej stopnji lahko razdelimo na študij jezikov, dvopredmetni študij in izbirne jezikovne tečaje.

V nekaterih državah študij tujega jezika vključuje tudi književnost, zgodovino in kulturo določene države ter tako študentom ponuja širši pogled. Drugod pa se študij osredotoča samo na jezik in sposobnost študentov, da ga govorijo in pišejo. Pri dvopredmetnem študiju pogosto vključujejo delovno prakso v tujini, s čimer študenti neposredno izkusijo drugačno delovno kulturo. Pri izbirnih tečajih se lahko študenti učijo tuje jezike, tudi če niso del njihovega študijskega programa. Pogosto se lahko fakultativno učijo jezikov, ki štejejo za gospodarsko in kulturno pomembne. Zgodi pa se tudi, da organizirajo tečaje »redkejših« jezikov, ki jih sicer na univerzi ne poučujejo (Evropska komisija 2008).

Komisija evropskih skupnosti (2005) v veliki meri spodbuja in podpira visokošolsko izobraževanje na področju učenja tujih jezikov. Vsem študentom priporoča, da študirajo v tujini, po možnosti v tujem jeziku vsaj en semester in si s tem pridobijo dragocene in priznane izkušnje. Odličen program Erasmus, ki ga še posebej priporoča EU, je konkreten in zelo obetajoč, saj vsebuje širok spekter ukrepov, ki so pripravljene za podpiranje evropskih aktivnosti visokošolskih ustanov, pospeševanje mobilnosti in izmenjavo učiteljev in študentov, skupen razvoj učnih načrtov, povezovanje v mrežo s fakultetami ter prenos kreditnih točk. Program Erasmus študentom omogoča večmesečni študij v tujini. Dostopen je za študente vseh smeri.

Dobra stran programa je zagotovo, da se opravljene izpiti in kvalifikacije, pridobljene na tuji univerzi, priznajo na domači univerzi, kot del rednega študija.

Pod pokroviteljstvom neodvisnega evropskega jezikovnega sveta ELC, nastaja mreža za jezikovno politiko v visokošolskem izobraževanju HELP. Mreža bo povezala organizacije, pomembne za učenje jezikov na dodiplomski ravni, ter tako spodbudila sodelovanje in izmenjavo pobud. Predvsem si mreža HELP prizadeva omogočiti študentom, da bodo znali komunicirati v vsaj dveh tujih jezikih, prizadeva si spodbuditi študente, da bodo znali izpopolniti svoje jezikovno znanje in ponuditi študentom delovne izkušnje v drugih državah in kulturah ali pa sodelovanje z njimi (European commission 2009).

Po akcijskem načrtu Evropske komisije za spodbujanje učenja jezikov naj bi vsaka univerza izvajala dosledno jezikovno politiko in jasno določila svojo vlogo pri spodbujanju učenja jezikov, jezikovna politika univerze naj bi tudi uveljavljala nacionalne ali regionalne jezike in kot sem že omenjala, naj bi vsak študent vsaj en semester študiral v tujini, najbolje v tujem jeziku in v okviru svojega študijskega programa ter tako pridobil jezikovno priznanje (European centre for modern languages 2010).

Znani so tudi ambiciozni jezikovni cilji in strategije za leto 2010, ki jih je objavila Komisija konec lanskega leta. V središču je zagotovo politika o izobraževanju ter učenje jezikov. Potrebno bi bilo še izboljšati kakovost in učinkovitost izobraževalnih sistemov v EU, zagotavljati splošen dostop do izobraževanja ter odprtost izobraževanja in usposabljanja.

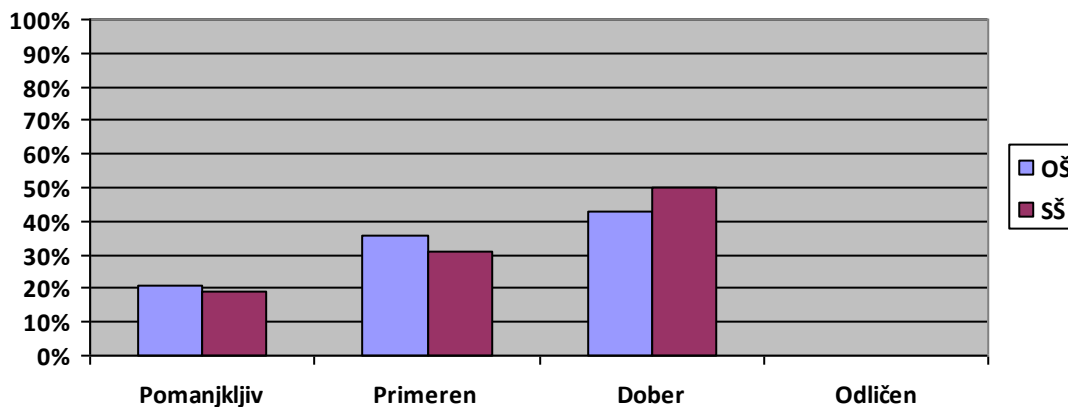
3.4.1 Rezultati ankete na osnovnošolski in srednješolski stopnji

Splošno stanje pri poučevanju in učenju tujih jezikov je napredno, če pregledamo vse dokumente Evropske komisije, Sveta EU in vse programe, ki naj bi se po pričevanjih evropskih institucij dobro obnesli. Najbolj skeptična sem bila na področju osnovnošolskega ter srednješolskega izobraževanja, saj sem bila pred leti deležna slabega učnega programa na področju tujih jezikov. Sklenila sem sestaviti vprašalnik, za osnovne šole in srednje šole, ki sem ga preko elektronske pošte posredovala 15-im šolam v Savinjski regiji. Vprašalniki so bili naslovljeni na strokovne učitelje na področju tujih jezikov. Skupno je bilo anketiranih 30 učiteljev.

Anketni vprašalnik je bil prilagojen osnovnošolski in srednješolski stopnji, vseboval pa je vprašanja o delu Evropske unije na področju večjezičnosti, o znanju otrok na določeni stopnji, o tem, kako je v Sloveniji poskrbljeno za jezikovno izobraževanje, kako dobro se učenci/dijaki zavedajo pomena večjezičnosti idr.

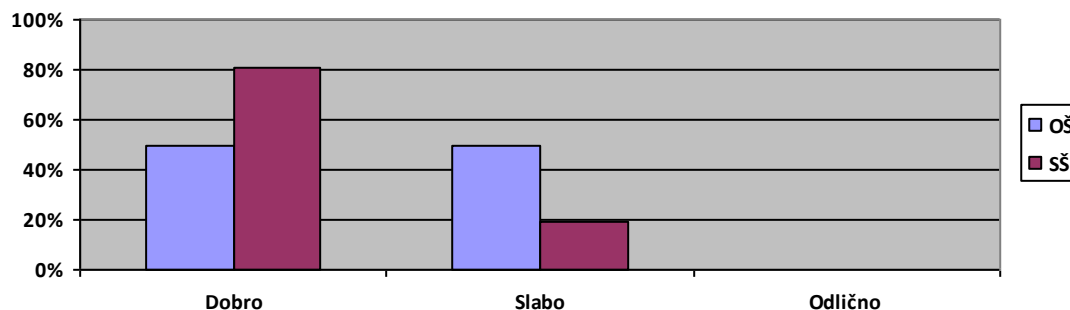
Rezultati so prikazani v spodnjih grafih.

Graf 3.1 Vprašanje 1: Kako bi ocenili sedanji sistem poučevanja tujih jezikov v Sloveniji?

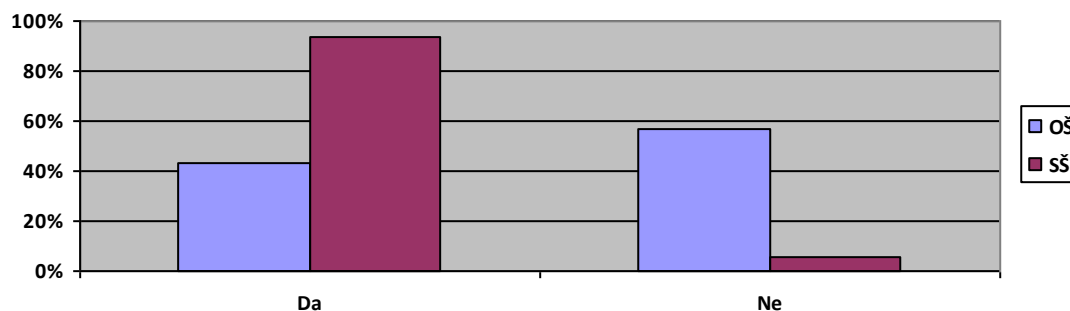
Kot je razvidno iz grafa 3.1, večina izprašanih v osnovnošolskem izobraževanju meni, da je sedanji sistem primeren in dober na področju poučevanja tujih jezikov. 21 odstotkov izprašanih še vedno meni, da je sedanji sistem pomanjkljiv. Polovica vprašanih v srednješolskem izobraževanju meni, da je sedanji sistem poučevanja tujih jezikov v Sloveniji dober. 31 odstotkov jih meni, da je primeren, 19 odstotkov pa jih je mnenja, da je sistem pomanjkljiv.

Graf 3.2 Vprašanje 2: Kakšno je znanje otrok na področju tujih jezikov, ki vstopajo v osnovno/srednjo šolo?

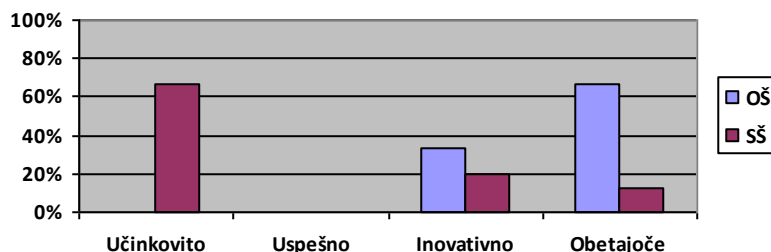
Pri drugem vprašanju so si bili odgovori anketirancev zelo nasprotujoči. Dejstvo je, da si znanje tujih jezikov otrok, ki prihajajo v osnovno šolo, ne razlagajo kot odlično. Zanimivo je predvsem to, da 50 odstotkov izprašanih v osnovnošolskem izobraževanju meni, da je tuje jezikovno znanje dobro, druga polovica pa meni, da je le-to slabo. V srednješolskem izobraževanju 81 odstotkov anketirancev meni, da je to znanje dobro, 19 odstotkov pa jih meni, da je slabo.

Graf 3.3 Vprašanje 3: Ali poznate programe za spodbujanje učenja jezikov na osnovnošolski/srednješolski stopnji, ki jih je pripravila Evropska komisija?

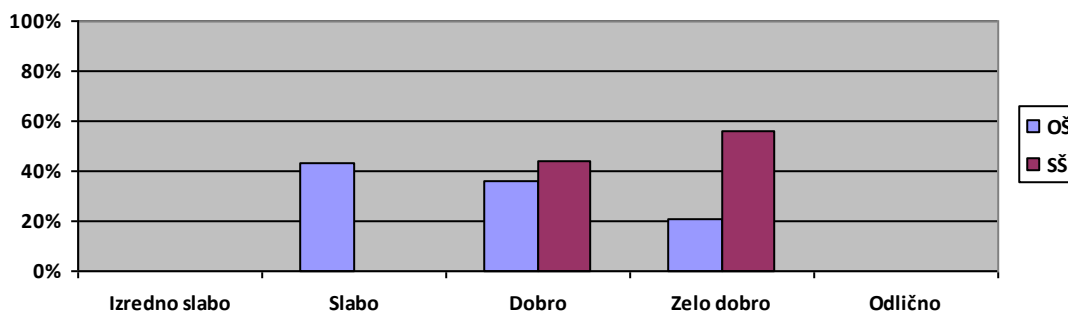
Več kot polovica izprašanih, torej 57 odstotkov, ne pozna programov za spodbujanje učenja jezikov na osnovnošolski stopnji. Nekoliko manj, 43 odstotkov, pa jih pravi, da pozna te programe. Večina vprašanih, 94 odstotkov, pozna programe za spodbujanje učenja jezikov na srednješolski stopnji. Preostalih 6 odstotkov pa pravi, da ne pozna teh programov.

Graf 3.4 Vprašanje 4: Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno, prosim, obkrožite pojem, ki najbolj opisuje te programe.

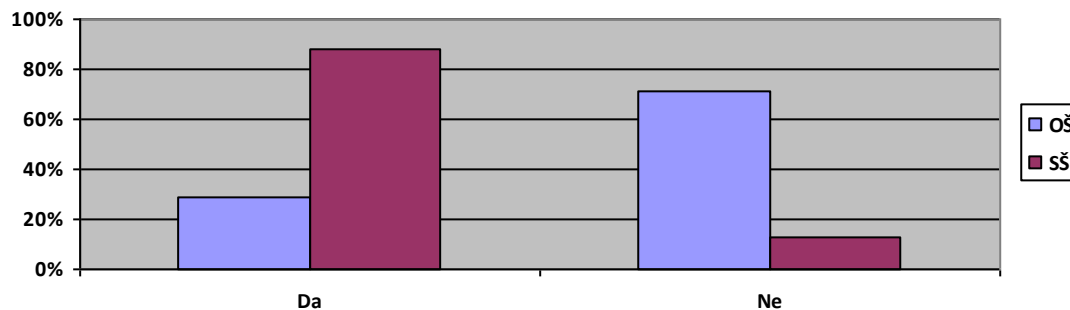
Izprašani v osnovnošolskem izobraževanju, ki poznajo programe za spodbujanje učenja tujih jezikov, menijo, da so ti programi obetajoči. Teh je kar 67 odstotkov. 33 odstotkov pa je mnenja, da so ti programi inovativni. Kar je morda celo pomembnejše in obenem zaskrbljujoče, je dejstvo, da noben anketiranec ne meni, da so tovrstni programi učinkoviti ali uspešni. Izprašani v srednješolskem izobraževanju, ki poznajo programe za spodbujanje učenja tujih jezikov, menijo, da so ti programi učinkoviti (67 odstotkov), inovativni (20 odstotkov) in obetajoči (13 odstotkov).

Graf 3.5 Vprašanje 5: Kako bi ocenili dosedanje delo Evropske komisije na področju spodbujanja učenja tujih jezikov?

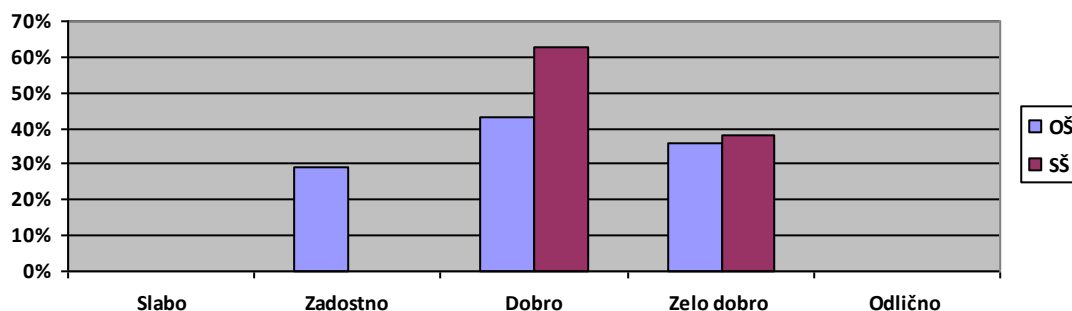
Iz grafa 3.5 je razvidno, da je večina izprašanih mnenja, da je dosedanje delo Evropske komisije na področju spodbujanja učenja tujih jezikov slabo. 36 odstotkov jih meni, da je njihovo delo dobro, 21 odstotkov pa ocenjuje, da je zelo dobro. Iz grafa je prav tako razvidno, da jih več kot polovica izprašanih v srednješolskem izobraževanju, 56 odstotkov, meni, da je dosedanje delo Evropske komisije na področju spodbujanja učenja tujih jezikov, zelo dobro. 44 odstotkov jih meni, da je njihovo delo dobro.

Graf 3.6 Vprašanje 6: Menite, da je za tuje jezikovno izobraževanje v Sloveniji dobro poskrbljeno?

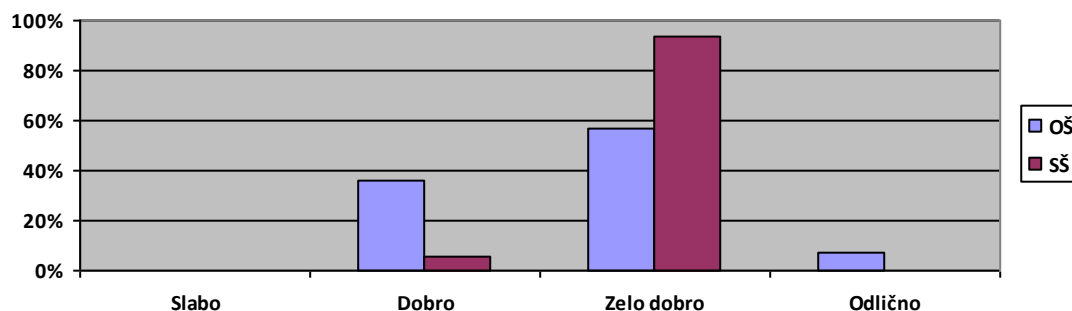
V osnovnošolskem izobraževanju so s prepričljivimi 71-imi odstotki, izprašani najpogosteje izbrali odgovor, ki pravi, da za jezikovno izobraževanje v Sloveniji ni dobro poskrbljeno. Izprašani v srednješolskem izobraževanju so z 88-imi odstotki odgovorili, da je za tuje jezikovno izobraževanje v Sloveniji dobro poskrbljeno. Preostalih 13 odstotkov pa se s tem ne strinja.

Graf 3.7 Vprašanje 7: Kako bi posplošeno ocenili znanje osnovnošolcev/ srednješolcev na področju tujih jezikov?

Iz grafa 3.7 je razvidno, da 29 odstotkov izprašanih meni, da je znanje osnovnošolcev zadostno, 43 odstotkov jih meni, da je dobro, 36 odstotkov pa jih meni, da je zelo dobro. Vprašani ocenjujejo, da je znanje srednješolcev na področju tujih jezikov dobro. Teh je 63 odstotkov. 38 odstotkov pa jih je mnenja, da je njihovo znanje zelo dobro.

Graf 3.8 Vprašanje 8: Kako dobro se učenci zavedajo pomena znanja tujih jezikov?

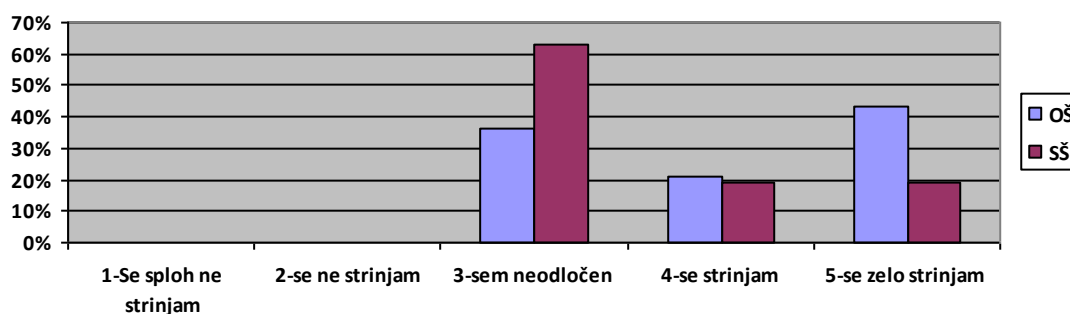

Več kot polovica izprašanih, 57 odstotkov anketirancev v osnovnošolskem izobraževanju, meni, da se učenci zelo dobro zavedajo pomena znanja tujih jezikov. Nekaj odstotkov manj, 36 odstotkov, jih je mnenja, da se tega dobro zavedajo, samo 7 odstotkov pa jih meni, da je njihovo zavedanje o pomenu znanja tujih jezikov odlično. Večina vprašanih, 94 odstotkov v srednješolskem izobraževanju, jih je mnenja, da se dijaki zelo dobro zavedajo pomena znanja tujih jezikov. Preostalih 6 odstotkov pa meni, da je njihovo zavedanje dobro.

V naslednjem sklopu so anketiranci podajali mnenja oziroma ocenjevali podane trditve z lestvico od 1 do 5.

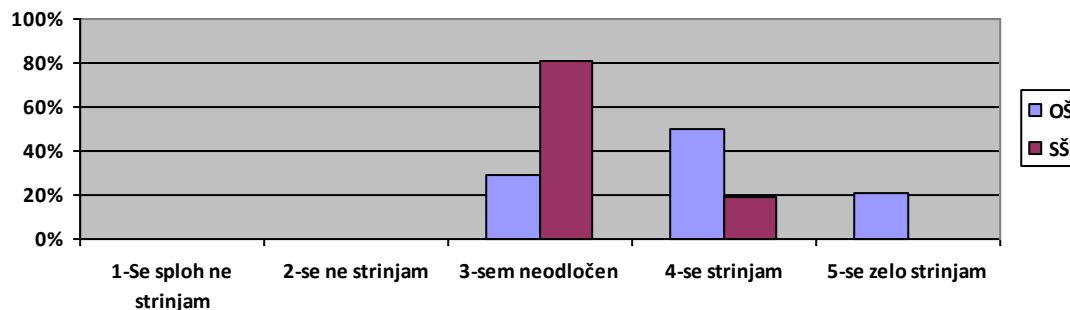
Ocena 5 – se zelo strinjam; ocena 4 - se strinjam; ocena 3 – sem neodločen;
ocena 2 – se ne strinjam; ocena 1 – se sploh ne strinjam.

Graf 3.9 Trditev a: Tuje jezike se je potrebno učiti že v predšolskem obdobju

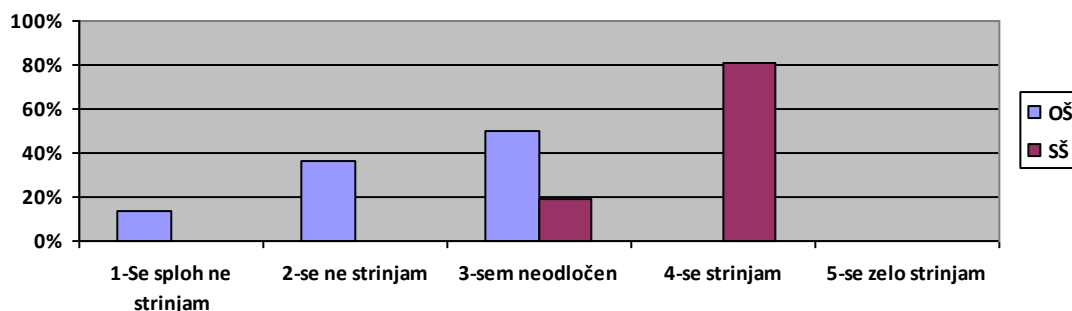
Največ vprašanih, kar 43 odstotkov, se je zelo strinjalo s trditvijo, da se je tujih jezikov potrebno učiti že v predšolskem obdobju. Pričakovati bi bilo, da bo nekoliko manj odgovorov »sem neodločen«, saj so anketiranci vendarle učitelji, ki bi morali biti poučeni o tem, da je potrebno otroke pričeti učiti tuje jezike že v predšolskem obdobju. 63 odstotkov vprašanih v srednješolskem izobraževanju je neodločenih pri trditvi, da se je tuje jezike potrebno učiti že v predšolskem obdobju. Ostanek odstotka vprašanih pa se strinja ali zelo strinja s to trditvijo.

Graf 3.10 Trditev b: Prvi in najpomembnejši pri spodbujanju otrok za učenje tujih jezikov so starši.

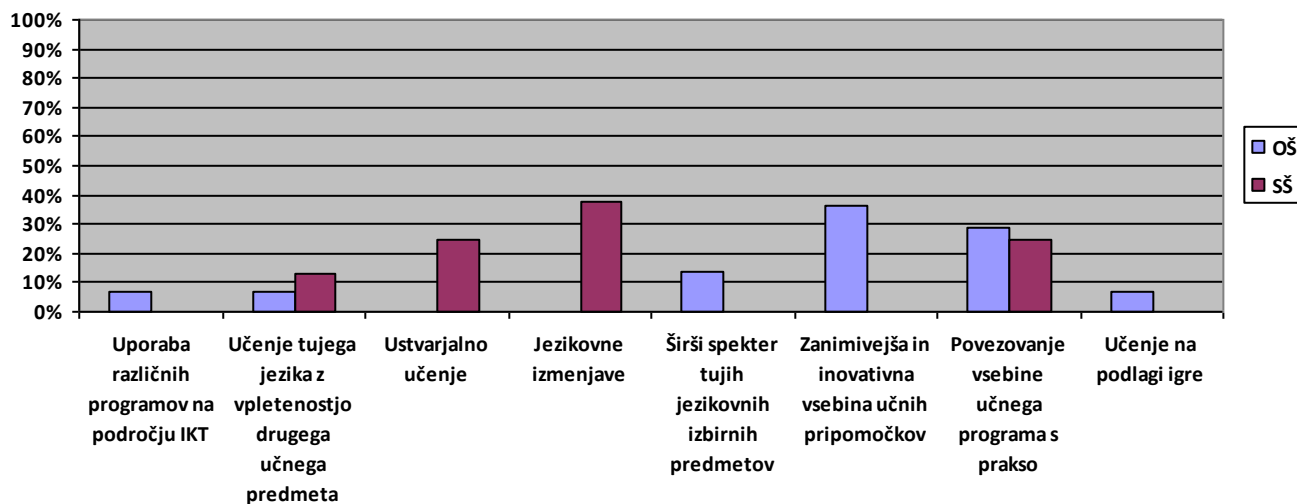
Polovica vprašanih v osnovnošolskem izobraževanju se strinja s trditvijo, da so prvi in najpomembnejši pri spodbujanju otrok za učenje tujih jezikov starši. 29 odstotkov je neodločenih, 21 odstotkov pa se zelo strinja s to trditvijo. Zaskrbljujoče je, da je kar 29 odstotkov neodločenih pri tej trditvi, saj je mnogo literature, namenjene učiteljem, v prid tej trditvi. V srednješolskem izobraževanju, je 81 odstotkov vprašanih neodločenih. 19 odstotkov pa se jih strinja s to trditvijo.

Graf 3.11 Trditev c: Odgovornost za učenje tujih jezikov je predvsem na strani učiteljev.

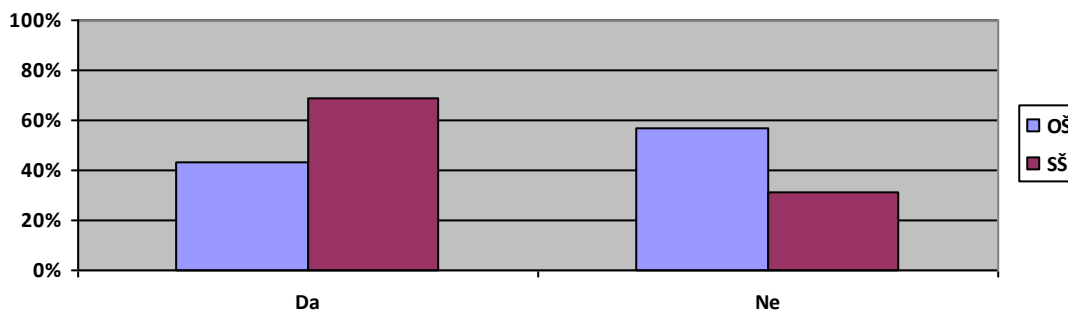
Splošno mnenje izprašanih je, da se v glavnem ne strinjajo s trditvijo, da je odgovornost za učenje tujih jezikov predvsem na strani učiteljev, takšnih je kar 36 odstotkov. Polovica, torej 50 odstotkov pa je neodločenih. Večina izprašanih v srednješolskem izobraževanju, 81 odstotkov, se strinja, da je odgovornost za učenje tujih jezikov predvsem na strani učiteljev. 19 odstotkov pa jih je neodločenih.

Graf 3.12 Vprašanje 10: Kateri od danih predlogov za spodbujanje učenja tujih jezikov v osnovni šoli se Vam zdi najbolj sprejemljiv?

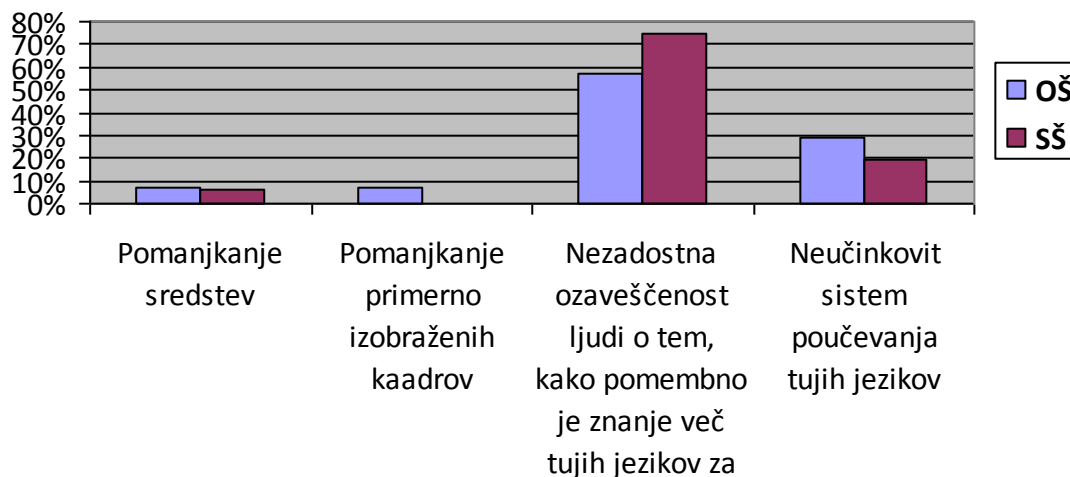
Najbolj izstopata dva predloga, prvi, s 36-imi odstotki, ki pravi, da bi bila potrebna zanimivejša in inovativna vsebina učnih pripomočkov, in drugi, s 29-imi odstotki, ki pravi, da bi bilo potrebno povezovati vsebino učnega programa s prakso. Po mnenju strokovnih učiteljev na srednješolski stopnji tujih jezikov so najbolj sprejemljivi naslednji predlogi: učenje tujega jezika z vpletenostjo drugega učnega predmeta s 13-imi odstotki, ustvarjalno učenje s 25-imi odstotki, jezikovne izmenjave z 38-imi odstotki in zanimivejša in inovativna vsebina učnih pripomočkov s 25-imi odstotki.

Graf 3.13 Vprašanje 11: Menite, da je za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov na razpolago dovolj finančnih sredstev?

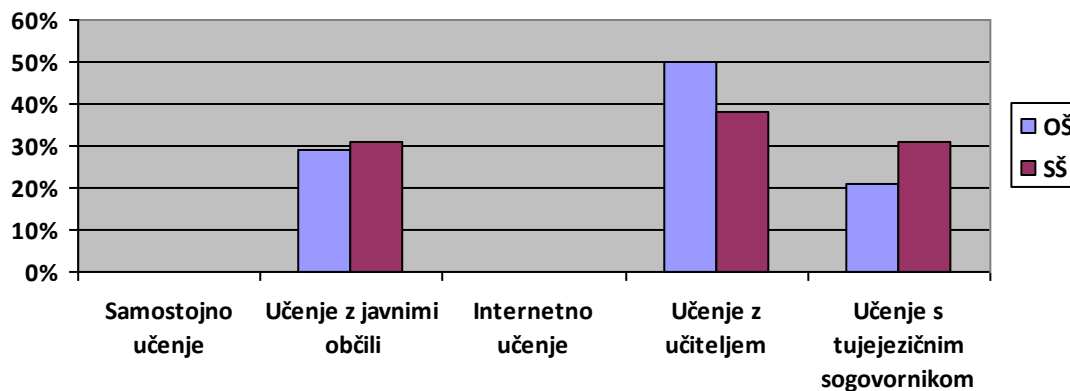
57 odstotkov vprašanih meni, da ni na razpolago dovolj finančnih sredstev za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov. Ostali vprašani, s 43-imi odstotki, pa so mnenja, da je dovolj finančnih sredstev. Ti odgovori, nam podajajo samo njihov občutek o tem vprašanju. Vsekakor pa ne morem z gotovostjo trditi, da je to res tako. Večina izprašanih v srednješolskem izobraževanju meni, da je za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov na razpolago dovolj finančnih sredstev. Preostalih 31 odstotkov pa se s tem ne strinja.

Graf 3.14 Vprašanje 12: Kaj je po vašem mnenju največja ovira za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov v Sloveniji?

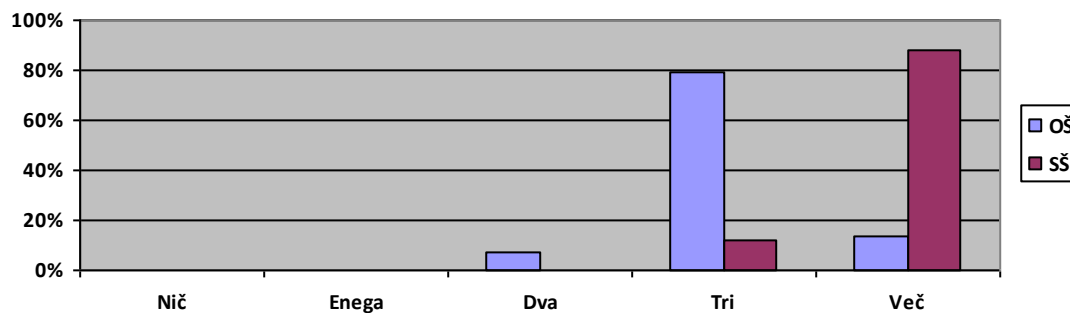
Več kot polovica izprašanih v osnovnošolskem izobraževanju je mnenja, da je največja ovira za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov v Sloveniji, nezadostna ozaveščenost ljudi o tem, kako pomembno je znanje več tujih jezikov za življenje in ekonomsko blagostanje v EU. 29 Odstotkov pa meni, da je ovira neučinkovit sistem poučevanja tujih jezikov. Rezultat tega vprašanja, nam razkriva, da je največji problem pri učenju in spodbujanju učenja tujih jezikov prav nezadostna ozaveščenost ljudi o pomenu tujih jezikov. Iz tega izhajajo vsi problemi in ovire do večjezične EU. Večina izprašanih na srednješolski stopnji izobraževanja se strinja, da je največja ovira za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov v Sloveniji nezadostna ozaveščenost ljudi o tem, kako pomembno je znanje več tujih jezikov za življenje in ekonomsko blagostanje v EU. Teh je kar 75 odstotkov. 19 odstotkov jih meni, da je ovira neučinkovit sistem poučevanja tujih jezikov, 6 odstotkov pa jih meni, da je največja ovira pomanjkanje sredstev.

Graf 3.15 Vprašanje 13: Kateri od navedenih načinov učenja tujih jezikov je po vašem mnenju najbolj učinkovit?

Sodeč po rezultatih ankete sta najbolj učinkovita načina učenja tujih jezikov učenje z učiteljem, takšnega mnenja je 50 odstotkov vprašanih v osnovnošolskem izobraževanju, ter učenje z javnimi občili, takega mnenja je 29 odstotkov vprašanih. Nekoliko manj, 21 odstotkov, pa jih je mnenja, da je najbolj učinkovit način učenja, učenje s tujejezičnim sogovornikom. V srednješolskem izobraževanju izstopajo trije načini učenja tujih jezikov, ki so jih izpostavili izprašani. Na prvem mestu z 38-imi odstotki je učenje z učiteljem, drugo mesto z 31-imi odstotki pa si delita učenje z javnimi občili in učenje s tujejezičnim sogovornikom.

Graf 3.16 Vprašanje 14: Koliko izbirnih tujih jezikov imate na razpolago v vaši izobraževalni ustanovi?

Iz grafa 3.16 je razvidno, da izobraževalne ustanove ponujajo v večini tri ali več izbirnih jezikov. Le 7 odstotkov vprašanih je odgovorilo, da imajo na osnovnošolski ustanovi dva izbirna jezika. Iz grafa je razvidno, da izobraževalne ustanove na srednješolski stopnji ponujajo v večini več izbirnih jezikov. 13 odstotkov izobraževalnih ustanov v glavnem ponuja 3 izbirne tuje jezike.

3.5 Primerjava rezultatov anket

Rezultati ankete so v nekaterih točkah presenetljivi. Zanimivo je, da učitelji na osnovnošolski in srednješolski stopnji pogosto niso enotni. Pri prvem vprašanju je večina izprašanih na obeh stopnjah odgovorila podobno; tako se strinjajo, da je sedanji sistem poučevanja tujih jezikov v Sloveniji dober. Rezultati drugega vprašanja o tem, kakšno je znanje otrok, ki prihajajo v njihovo institucijo, na področju tujih jezikov, učitelji v osnovnih šolah menijo, da je znanje slabo in dobro; tako bi lahko rekli, da so neodločeni. Srednješolski učitelji menijo, da je njihovo znanje jezikov dobro, kar je pričakovano, saj so mnenja, da bi morali dijaki znati več od otrok, ki se šele pričenjajo učiti tuji jezik. Pri vprašanju, ali poznajo programe EU za spodbujanje učenja jezikov, me je presenetilo to, da učitelji v osnovnih šolah, v večini primerov, ne poznajo programov za spodbujanje učenja jezikov, medtem ko večina srednješolskih učiteljev pravi, da so že slišali za tovrstne programe. To lahko pomeni, da so na osnovnošolski stopnji učitelji premalo osveščeni o tovrstnih programih in na splošno premalo poučeni o tem, kar zagotovo ni dobro. Tako so učenci teh učiteljev prikrajšani za inovativne in koristne programe, ki bi spremenili sedanji učni načrt in jim odprli marsikatero pot do večjezičnosti. Odgovori na četrto vprašanje nam razkrivajo, kaj učitelji menijo o tovrstnih programih. Srednješolski učitelji, ki tudi bolje poznajo te programe, menijo, da so ti programi učinkoviti, medtem ko osnovnošolski učitelji v večini pravijo, da so programi obetajoči. Odgovori na to vprašanje nam razkrijejo, da v srednjih šolah bolj prakticirajo programe za spodbujanje učenja jezikov, kot v osnovnih šolah, kjer so za njih samo slišali, sodeč po odgovorih anketirancev.

Peto vprašanje, kjer so ocenjevali delo Evropske komisije, je razkrilo, da v osnovnih šolah učitelji menijo, da je v večini njihovo delo slabo, medtem ko učitelji v srednjih šolah, menijo, da je njihovo delo zelo dobro. Odgovori na to vprašanje, so posledica osveščenosti oz. neosveščenosti učiteljev o delu Komisije in njihovih prizadevanjih za večjezično Evropo. Tudi pri šestem vprašanju so si osnovnošolski in srednješolski učitelji nasprotni v svojih mnenjih. Večina osnovnošolskih učiteljev meni, da za tuje jezikovno izobraževanje ni dobro poskrbljeno. Srednješolski učitelji pravijo, da je za to izobraževanje poskrbljeno. Sklepamo lahko, da srednješolski učitelji verjetno bolje poznajo različne programe, ki se prakticirajo tudi v Sloveniji in dobro skrbijo za jezikovno izobraževanje pri nas. Na vprašanje, kakšno je znanje osnovnošolcev oz. srednješolcev, pa lahko vidimo, da je znanje učencev na splošno boljše v srednjih šolah, kar je bilo tudi pričakovati, saj imajo za seboj kar nekaj let jezikovnega izobraževanja. Odgovori na osmo vprašanje niso presenetljivi in nam pokažejo dobre rezultate, saj se večina učencev precej dobro zaveda pomena znanja tujih jezikov. Najbolj presenetljivi so odgovori na trditve. Za trditev a, ki pravi, da se je jezikov potrebno učiti že v predšolskem obdobju, je večina učiteljev neodločenih. Ti rezultati so zaskrbljujoči, saj

vse institucije, ki si prizadevajo za večjezičnost, pravijo, da se je dobro in koristno učiti jezike že v predšolskem obdobju, učitelji na drugi strani se s tem ne strinjajo. Zopet se lahko vprašamo, ali je to premajhna osveščenost, ali zgolj prepričanje posameznih učiteljev. Pri trditvi b, ki pravi, da so prvi in najpomembnejši pri spodbujanju otrok za učenje tujih jezikov prav starši, je večina srednješolskih učiteljev neodločena. Osnovnošolski učitelji se v večini s to trditvijo strinjajo. Tisti, ki so neodločeni, verjetno verjamejo v to, da je vse odvisno od vsakega posameznika, od vsakega otroka. Čeprav bi bilo dobro, da bi se zavedali, da so starši zelo pomembni pri spodbujanju otroka k učenju tujih jezikov. Pri trditvi c lahko razberemo, da se srednješolski učitelji strinjajo s tem, da je odgovornost za učenje tujih jezikov predvsem na strani učiteljev. Pohvale vredno, saj je to, da sprejemajo odgovornost za učenje tudi na svojo stran, dobro in koristno. To pomeni, da se trudijo ponuditi in naučiti najboljše. Škoda je za osnovnošolske učitelje, ki tej trditvi v glavnem nasprotujejo.

Odgovori na vprašanje deset razkrivajo precej realno stanje, saj v srednjih šolah lahko pogosteje zasledimo jezikovne izmenjave, kot v osnovnih šolah. Ti odgovori so primerno prilagojeni stopnji izobraževanja in pričakovani. O tem, ali je dovolj finančnih sredstev za spodbujanje učenja tujih jezikov, srednješolski učitelji menijo, da je sredstev dovolj, osnovnošolski učitelji pa v večini pravijo, da to ni tako. Zopet lahko trdimo, da je to posledica osveščenosti oz. neosveščenosti o stvareh, ki vodijo do uspešnega in učinkovitega spodbujanja učenja jezikov. Preostali odgovori na vprašanja so si podobni in ne preveč presenetljivi. Zaskrbljujoče pri tej raziskavi je to, da učitelji na osnovnošolski stopnji premalo poznajo programe in delo Evropske komisije, premalo so osveščeni o spodbujanju večjezičnosti in se ne zavedajo, kako pomembno je, da se proces učenja tujih jezikov prične že v zgodnjem otroštvu.

4 SPODBUJANJE UČENJA JEZIKOV V PODJETJU

Učenje jezikov se mora nadaljevati tudi, ko posameznik dobi zaposlitev, saj tako postaja dobra naložba za podjetje, poleg tega pa raste tudi na osebni ravni. Podjetja se morajo pričeti zavedati, da je znanje jezika vedno bolj pomembno in potrebno za dobro oz. odlično poslovanje. Pa vendar je malo takšnih podjetjih, ki se tega zavedajo. Vsi bi radi širili svoje poslovanje na tuje trge, a jim to nemalokrat prepreči slabo znanje jezikov ali pa to ugotovijo že, ko poslovanje nekako steče in ga ne morejo več nadzorovati, saj imajo premalo izkušenj na jezični stopnji. Pomemben odstotek malih in srednje velikih podjetij v Evropi vsako leto izgubi posle prav zaradi svojih slabih jezikovnih in medkulturnih zmožnosti. Čeprav se zdi, da bo angleščina zanesljivo ohranila vodilno vlogo, kot svetovni poslovni jezik, bodo drugi jeziki odločilni za razlikovanje med povprečjem in odličnostjo ter bodo tako prinašali konkurenčno prednost (Evropska komisija 2007).

Če se ozremo malo v preteklost, lahko hitro ugotovimo, da v našem bivšem družbenem prostoru ni bilo večjih zahtev po znanju tujih jezikov. Številni posamezniki so le sami čutili potrebo po učenju in raziskovanju drugih kultur. V zadnjih desetih letih se je ta položaj spremenil. Dandanes učenje tujih jezikov ni le eden od ciljev uspešnega šolanja, temveč nujna sestavina uspešne poklicne kariere (Palčič 2005). Znanje jezikov je vsekakor tesno povezano s sposobnostjo za internacionalizacijo in je najpomembnejše orodje za doseg poslovnih in znanstvenih informacij, vzpostavljanje poslovnih stikov v gospodarstvu ter za delo v domačih in tujih podjetjih (Marinko 2010). Večjezičnost je pomemben del uspešnega podjetja, ki prodira na globalne trge in poskuša poslovati dobičkonosno.

4.1 Pomembni dokumenti

Na tem področju lahko prav tako zasledimo ogromno dokumentov EU in Evropske komisije ter drugih institucij, ki si prizadevajo za izboljšavo na jezikovnem področju ter poskušajo osveščati podjetja in posameznike o samem pomenu in vlogi tujih jezikov. V tej nalogi povzemam tiste najpomembnejše. Zagotovo je potrebno omeniti Lizbonsko strategijo, ki jo je sprejela Komisija evropskih skupnosti, leta 2005. V njej je opisan prispevek jezikovnih spretnosti in znanja h konkurenčnosti gospodarstva EU. Ni dvoma, da EU razvija konkurenčno gospodarstvo. S tem pa postajajo medkulturne komunikacijske spretnosti vse bolj obsežne pri svetovnih tržnih in prodajnih strategijah. Še posebej to velja za srednje velika podjetja, ki hitro rastejo in odpirajo nova delovna mesta ter so glavni nosilci inovacij. A žal Evropska komisija (2005) poroča o padcu izvoznih poslov. Po mnenju EU bi bilo potrebno doseči enotni evropski trg, ki bi vključeval mobilno delovno silo. To pa naj bi dosegli predvsem s svobodno izbiro dela in študiji v drugi državi članici, kjer bi razvijali jezikovne sposobnosti in znanja.

Naslednji pomemben dokument je delovni dokument služb Komisije (2008), ki se prav tako posveča večjezičnosti, kot prednosti Evrope in skupne zaveze. V njem je opisano, da naj bi med letoma 2007 in 2013 Evropska skupnost vložila približno 22 milijard evrov na leto v vse države članice za izboljšanje znanja ljudi in možnosti za zaposlitve. Jezikovno usposabljanje je eden od številnih načinov za doseganje tega cilja, zlasti zato, ker lahko jezikovno usposabljanje poveča sposobnost za poklicno usposabljanje in vključitev na trg del. Poleg tega opozarjajo, da je jezikovna raznolikost vir prednosti in bogastva, vendar lahko ustvarja ovire za delovanje enotnega trga, torej za mobilnost delavcev, čezmejne dejavnosti podjetij in učinkovito upravno sodelovanje med državami članicami za tiste, ki nimajo zadostnega znanja jezikov. Da bi premagali te ovire, je nujna učinkovitejša uporaba novih tehnologij, ki zagotavljajo jezikovno podporo, kot so samodejni prevodi ali sistemi samodejne izmenjave podatkov. Ugotavljajo tudi, da učenje jezikov ni poseben cilj podjetniške politike, vendar so jezikovne ovire lahko prepreka za uspešno podjetništvo. Čeprav se v veliki meri strinjam z idejami in možnimi tehnološkimi programi za lajšanje razumevanja jezikov, menim, da je znanje jezikov posameznika izrednega pomena, kljub programom, ki naj bi olajšali delo. Če nadaljujem s pomembnimi dokumenti Evropske komisije, so zanimiva tudi priporočila Podjetniškega foruma za večjezičnost, ki ga je ustanovila Evropska komisija (2008). Skupina, ki sestavlja ta forum, pozdravlja pobude in akcije Skupnosti za spodbujanje usvajanja spretnosti, kot sta znanje jezikov in kulturna ozaveščenost v podjetjih. Opozarja, da se kljub temu, da je veliko možnosti za financiranje, ki jih zagotavlja več programov Skupnosti, teh možnosti premalo zavedamo in preslabo poznamo metode za pripravo vlog za subvencije EU. Na ravni podjetja menijo, da bi morala podjetja:

- ugotoviti, kakšno je obstoječe znanje jezikov v podjetju in ga uskladiti s potrebami priložnosti na vseh ravneh organizacije in za vse funkcije podjetja;
- uporabiti širok razpon strategij jezikovnega upravljanja;
- poskušati okrepiti mednarodno mobilnost zaposlenih;
- pregledati politike zaposlovanja in strategije razvoja v okviru upravljanja s človeškimi viri;
- določiti posamezne cilje glede znanja jezikov za zaposlene, usklajene z njihovimi posebnimi nalogami in odgovornostmi.

V veliki meri se strinjam z njihovimi predlogi oz. priporočili, saj menim, da bi se tako bolje organizirali v podjetju, lažje bi nadzorovali znanje jezikov v podjetju in načrtovali posle v Evropskem merilu.

4.2 Jezikovna priporočila za izvozno naravnana podjetja in posameznike na trgu dela

Vsekakor je ogromno priporočil posameznikov in Evropskih institucij, ki si prizadevajo za bolj razvito gospodarstvo, ki temelji na dobri jezikovni politiki. Najprej bi izpostavila priporočila Poslovnega foruma za večjezičnost (2008). Njihovo poročilo s priporočili izpostavlja naslednje točke:

1. Evropa tvega, da bo postala nekonkurenčna razvijajočim se gospodarstvom v Aziji in Južni Ameriki, kjer se hitro učijo jezikov in drugih kompetenc, potrebnih za uspešno konkurenčnost.
2. Jezikovne strategije je treba sprejeti na najvišji menedžerski ravni v podjetjih po vsej Evropi. Te lahko vključujejo, npr. vlaganje v učenje jezikov, zaposlovanje domačih govorcev tujega jezika in zagotavljanje dobre večjezične spletne komunikacije.
3. V državah članicah EU bi bilo treba aktivno spodbujati formalno in neformalno učenje vseh mogočih jezikov, saj je v gospodarskem sektorju potreba po delovni sili z različnimi kompetencami čedalje večja. Znanje jezikov je ključnega pomena, če bo v prihodnosti delovna sila celo Evropo dojemala kot trg dela, na katerem se lahko zaposli.
4. Podjetja potrebujejo podporo pri svojih prizadevanjih za strateško uporabo jezikov, predvsem prek že obstoječih mrež in struktur. Vloga nacionalnih organizacij za spodbujanje izvoza, kot so trgovinski sveti, je v tem pogledu bistvena.
5. Za strukturirano izmenjavo informacij in najboljših praks v zvezi z jeziki v poslovanju je potrebna evropska platforma.

V poročilu je tudi komentar komisarja za podjetništvo in industrijo Günterja Verheugena, ki je podprl ugotovitve tega poročila in dodal, da je vlaganje v znanje jezikov bistveno za evropsko družbo, če bo le-ta želela v celoti izkoristiti priložnosti, ki se ji ponujajo v globaliziranem svetu. Meni tudi, da znanje jezikov omogoča komunikacijo, razumevanje in iskanje novih rešitev. Priporoča pa, da naj se pri izobraževanju in poklicnem usposabljanju pričnejo upoštevati te potrebe in naj se vsem omogoči pridobivanje širokega spektra kompetenc.

Palčič (2005) v članku, objavljenem na spletni strani časopisa Finance, omenja in priporoča nekaj jezikov, ki jih je najbolj koristno znati.

Pravi, da je angleščina brez dvoma najbolj pomemben in najbolj razširjen svetovni jezik, brez katerega si ne moremo predstavljati nobenega poslovanja. Vedno več delovnih mest zahteva znanje angleškega jezika. Poleg izkušenj in življenja, študija in dela v tujini, pa pravi, da je dobro in koristno, če si priskrbimo še kakšen priznan

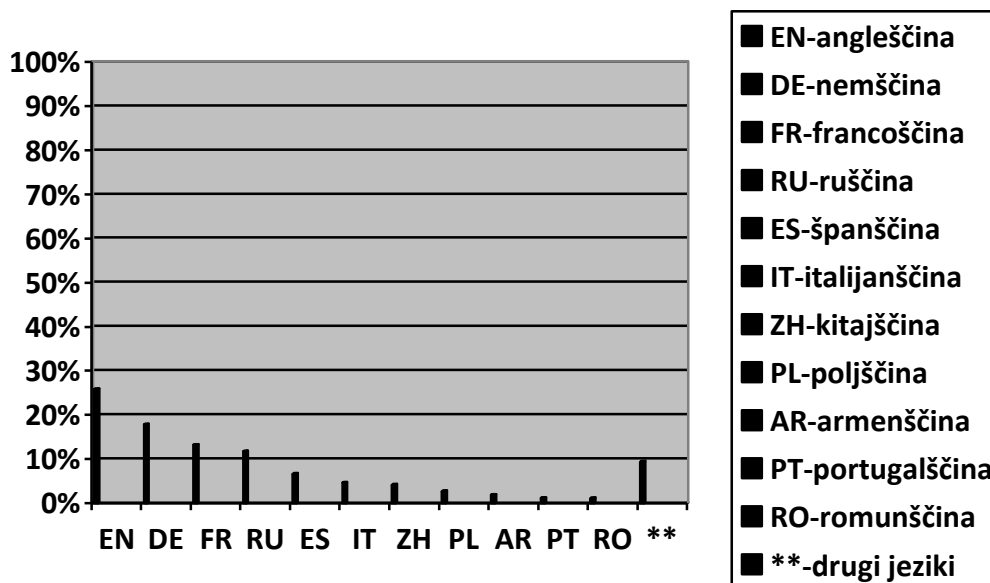
certifikat, ki potrjuje naše znanje. Na drugem mestu omenja nemščino, ki je v Evropi najbolj razširjen jezik. Prav tako pa je najbolj razširjen prav pri nas v Sloveniji in ima ogromno težo v našem poslovnem prostoru. Naslednjo omenja španščino, ki je tretji svetovni jezik, brez katerega ne moremo poslovati v jugozahodni Evropi, v Južni Ameriki, zelo razširjen pa je tudi v Združenih državah Amerike. Pomembna je tudi francoščina, saj imamo v Sloveniji kar nekaj francoskih podjetij. Če želimo poslovati z njimi ali s Francijo in jugozahodno Belgijo, moramo obvladati tudi francoščino. Kot zadnji jezik, ki ga je koristno znati, omenja italijanščino, saj je blizu Slovenije. Poleg tega Italijani veljajo kot trdoglavi, kar se tiče poznavanja tujih jezikov, zato je koristno, da obvladamo italijanski jezik. Za učenje jezikov priporoča jezikovne tečaje, za katere meni, da so idealna priložnost za izpolnjevanje jezikovnega znanja (Palčič 2005). Zelo pomembno je tudi, da obnavljamo jezikovno znanje, saj ob neuporabi zastara. Zasedla sem priporočilo, s katerim se v veliki meri strinjam. Podjetja, ki organizirajo jezikovno izobraževanje svojih zaposlenih, bi morala poleg rednega letnega obnavljanja znanja angažirati učitelje s sodobnim pristopom, ki znajo poskrbeti, da se v skupini razvije dobro vzdušje in s tem sproščeno govorno sporazumevanje, obenem pa naj namenjajo dovolj časa tudi slušnemu in bralnemu razumevanju ter pisanju na poslovnem ali kakšnem drugem področju (Marinko 2010).

Konec leta 2005 je Evropska komisija naročila izredno pomembno študijo ELAN o vplivu pomanjkanja tujih jezikov v podjetjih na evropsko gospodarstvo. Študija je potrdila pomembnost jezikovnih kompetenc za uspešno izvažanje. Iz te študije so sledila naslednja priporočila:

- Evropska komisija bi morala spodbuditi vzpostavitev regionalnih mrež ali platform med izobraževalnimi ustanovami in podjetji ter njihovo povezovanje na evropski ravni;
- Evropska komisija bi morala spodbujati raziskave ali študije o načinih, kako raziskati in dodatno razviti razpoložljive jezikovne vire, s posebnim namenom, da se pomaga podjetjem pri njihovih prizadevanjih za izvoz;
- Evropska komisija, po možnosti v sodelovanju z Evropskim parlamentom in Svetom, bi morala razviti evropsko oznako, ki bi se podelila malim in srednjim podjetjem, ki bi dosegla uspeh z vzornim jezikovnim in kulturnim upravljanjem, vključno z učinkovitim razvojem osebja;
- Evropska komisija bi morala raziskati dodatne priložnosti za uporabo Evropskega socialnega sklada, strukturnih skladov ter Kohezijskega sklada za podpiranje učenja jezikov z namenom večje zaposljivosti in gospodarske uspešnosti.

V študiji ELAN so objavili tudi graf, ki prikazuje, katere jezike bi morala podjetja izboljšati ali izboljšati v naslednjih letih. Tudi ta grafični prikaz lahko podjetja vzamejo kot priporočilo in usmeritev v to, katere jezike se je potrebno najbolj učiti.

Graf 4.1 Jeziki, ki bi jih morala podjetja izboljšati v naslednjih letih.

Vir: European Commission 2006.

Naslednja priporočila izhajajo iz študije iz leta 2006, ki jo je naročil Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo Evropske komisije. V povzetku priporočil je zapisano, da je potrebno izboljšati poslovno-izobraževalne povezave v zvezi z jeziki; opredeliti in razširiti primere uspešnega sodelovanja med podjetji in izobraževanjem, zlasti, a ne samo, v smeri pospeševanja znanja jezikov. Priporočeno je tudi, da se razvijejo in podprejo programi ozaveščanja o pomembnosti znanja jezikov in z razpoložljivostjo podpornih sistemov. Potrebno bi bilo podpreti podjetja, da bi postala bolj izkušena v upravljanju znanja jezikov in uporabi elementov jezikovnega upravljanja, ki so povezani z boljšimi izvoznimi poslovnimi rezultati. Po potrebi bi bilo dobro, da podjetja vodijo evidenco, uporabljajo in razvijajo znanje jezikov, ki je na voljo v njihovem podjetju; zagotavljajo usposabljanje zaposlenih s pomočjo lokalnih dobaviteljev, nudijo možnosti za prakso tujim zaposlenim in študentom, uporabljajo razpoložljivo znanje jezikov, vključno z znanjem migrantov ter podpirajo programe izobraževanja in usposabljanja, ki povezujejo jezike in podjetja, ob sodelovanju s šolami, kolegiji in univerzami. Predvsem pa je treba okrepiti učenje tujih jezikov v okviru izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh.

4.3 Dobra jezikovna praksa

Čeprav se zdi, da vse ostaja pri besedah posameznikov in evropskih institucij, lahko zasledimo tudi kar nekaj dobrih primerov, ki se kažejo kot odlični v jezikovni praksi. Dober primer je zagotovo podjetje Hencke und Meier iz Nemčije. Oba solastnika podjetja govorita angleško, francosko in špansko. Svojih devet obrtnikov spodbujata k učenju, dopolnjevanju in uporabi znanja jezikov. Eden od solastnikov je povedal: »Naše znanje jezikov je prednost v primerjavi z našimi tekmeci, pomagalo nam je do zanimivih pogodb in trajnih odnosov s strankami. Vključeni smo bili v velik restavratorski projekt v Franciji v okviru mednarodne ekipe. Znali smo več jezikov in zato so nas povabili kot posrednike, ko je bilo treba reševati probleme z lokalnimi obrtniki. Vedno smo znali najti rešitve na način, ki je bil stroškovno učinkovit in ugoden za naše stranke«. Primer dokazuje, da brez znanja jezikov, lahko izgubimo ogromno poslov in nasprotno, z znanjem jezikov lahko pridobimo veliko priložnosti za dobičkonosno poslovanje. Naslednji primer je iz področja, ki zajema večjezičnost in integracijo. Med 50-imi delavci v podjetju UMAC Midwest iz Belgije je 21 maroških priseljencev. Ob prihodu so znali zelo slabo ali skoraj nič nizozemsko, samo arabsko in/ali francosko. S pomočjo denarja Evropskega socialnega sklada in zunanjih strokovnjakov je bila pripravljena jezikovna in komunikacijska strategija. Cilji so bili povečanje učinkovitosti, kakovosti in varnosti, povečanje motivacije in osebne vključenosti delavcev ter izboljšanje delovnega okolja z namenom zmanjšanja stopnje odsotnosti. Na voljo so bili jezikovni tečaji v kratkih modulih, sledile pa so jim razprave v okviru tematskih skupin in druga redna srečanja, ki so vključevala domače in priseljene zaposlene. Delavci imajo zdaj pozitiven odnos do jezikov in kulturne raznolikosti v podjetju, doseženi pa so bili tudi vsi zadani cilji (Orban 2007). Primer je dokaz, da lahko s primerno jezikovno in komunikacijsko strategijo dosežemo v podjetju, da se vzpostavi pozitiven odnos do jezikovne raznolikosti ter, da se dosežejo vsi zastavljeni cilji. Dober primer je prav tako Truck speak, financiran v okviru programa Leonardo da Vinci, ki je specializiran sistem poklicnega usposabljanja. Podpira voznike tovornjakov pri pridobivanju posebnih jezikovnih spretnosti in znanja glede na sektor. Sklop instrumentov med drugim omogoča izrabo dolgih ur vožnje in zgoščenk, s katerimi se ti privajajo na nove jezike. Drugi primer je Projekt učenja med potovanjem, ki je financiran v okviru programa Socrates-Lingua. Začel se je izvajati v Litvi, kjer avtobusi med vožnjo po državi predvajajo uporabne fraze v litovščini, poljščini in angleščini. Projekt je tako uspešen, da so ga prevzeli tudi v drugih večjih mestih.

Projekt v Hamburgu, na primer omogoča predvajanje v nemščini, turščini in angleščini, na vlakih v Milanu se za vozeče predvaja španščina, na malteških in romunskih avtobusih pa se potniki med potovanjem lahko učijo italijanščine (Orban

2007). Žal se ti primeri ne pojavljajo v Sloveniji. Prav pa je, da omenim Center Republike Slovenije za mobilnost in evropski program izobraževanja in usposabljanja, ki vsako leto nagradijo projekte z evropskim jezikovnim priznanjem, ki naj bi doprinesli k boljšemu učenju jezikov. Skozi leta so bili nagrajeni najrazličnejši projekti, ki so zrasli na zelnikih osnovnih šol, fakultet, itd. (Jurman 2008). O teh priznanjih se premalo govori, zato mogoče ni takšne raznolikosti in kakovosti pri posameznih projektih. Celotno zadevo bi morali bolj oglaševati in približati tudi drugim ustanovam ali posameznikom (Komisija evropske skupnosti 2005).

Zanimiv je projekt mobilnosti Leonardo »Formation Transnationale Europe«, ki prispeva k razvoju strokovnega znanja in znanja jezikov francoskih iskalcev zaposlitve prek praktičnega usposabljanja v evropskih podjetjih. Skupina ima tečaj usposabljanja, ki vključuje osem tednov splošnega usposabljanja s strokovnimi, jezikovnimi in kulturnimi moduli, tri do šest tednov intenzivnih jezikovnih tečajev in nazadnje 20-24 tednov pripravištva v enem od evropskih podjetij. Izmenjava poteka v okviru evropskih partnerstev, ki zagotovijo dobro spremljanje dela pripravnikov.

Naj izpostavim tudi Danski trgovinski svet, ki je vladna organizacija za promocijo izvoza in naložb v okviru Ministrstva za zunanje zadeve. Zagotavlja individualno svetovanje podjetjem in splošne poslovne storitve za podjetja in širšo javnost. Osredotoča se na srednje velika podjetja in je razvil programe za zadovoljevanje posebnih potreb teh podjetij. Tak primer je program izvozne pomoči (Export Start Programme), ki vključuje pomoč konkretnih nalog v zvezi z internacionalizacijo, kot so iskanje partnerjev, tržne raziskave in dostop do omrežij. Takšen program zgolj olajša in zažene delo teh podjetij, ki še niso uveljavljena v širšem poslovnem okolju.

Ti primeri, nam pokažejo, da obstaja mnogo načinov, kako postati konkurenčni in bolj učinkoviti na poslovnem področju, če obvladamo več jezikov in skrbimo za jezikovno usposabljanje. Z globalizacijo se večja poslovni prostor, večja se trg dela, tako za podjetja, kot za posameznike. Skratka kar nekaj dobrih primerov in programov imamo v EU, vendar le malo od teh jih je dejansko v praksi. Če pa so že, se v mnogo primerih dogaja, da nimajo velikega učinka, zato je potrebno intenzivnejše oglaševanje teh programov .

5 ZAKLJUČEK

V nalogi sem predstavila vsa obstoječa prizadevanja k spodbujanju učenja tujih jezikov, osredotočila sem se na tri glavna področja izobraževanja, torej od zgodnjega otroštva pa vse tja do jezikovnega poklicnega izobraževanja. Največ dokumentov in člankov sem zasledila na temo o zgodnjem učenju tujih jezikov ter o večjezičnosti v podjetjih, manj pa na področju primarnega in sekundarnega učenja tujih jezikov. V pomoč pri raziskanju tega področja so mi pomagali rezultati vprašalnikov, ki me niso presenetili. Potrdili so zgolj tisto, kar sem predvidevala. Premalo ljudi in izobraževalnih ustanov pozna programe, ki jih ponuja Evropska komisija za lažje in bolj učinkovito usvajanje večjezičnosti. Predvsem sem mnenja, da bi se morala Evropska komisija osredotočiti najprej na posameznike in jim približati načrte, pomembnost in ugodje znanja več tujih jezikov. Podjetja in izobraževalne institucije sicer lahko približajo te komponente svojim zaposlenim in svojim učencem, vendar ne zajemajo celotne populacije.

Potreba po večjezičnosti se z večanjem globalizacije vztrajno veča, zato je potrebno preiti od besed k dejanjem. Na voljo je ogromno programov, razpisov in predlogov, ki bi lahko zelo pomagali pri spodbudi in izboljšanju znanja jezikov. Tako posamezniki, kot tudi podjetja v Sloveniji se po mojem mnenju, kot sem že omenila, žal ne zavedajo pomena večjezičnosti. Tako so prikrajšani za mnogo poslov in priložnosti, ki vodijo do poslovne uspešnosti in učinkovitosti.

Na problem večjezičnosti opozarja predvsem Evropska unija in Komisija, ki si že dolga leta prizadevata k spremembam na tem področju. Podjetjem, šolstvu in posameznikom želita tako pomagati z različnimi programi, ki v Sloveniji niso uspešni oz. le redki vedo za njih. Drugod po svetu, predvsem v članicah Unije, so se stvari že začele spreminjati. Ljudje so postali bolj osveščeni o tem problemu, pa tudi spoznali so pomembnost znanja tujih jezikov, kar prikazujejo dobri primeri iz prakse.

Lahko trdim, da bi se morali pričeti tujih jezikov učiti že v zgodnjem otroštvu, kajti večina strokovnjakov meni, da smo v tistem obdobju najbolj dojemljivi za nove stvari in jih hitreje sprejmemo, usvojimo. Tu je pomembna tudi vloga staršev, ki je temeljna pri razvoju večjezičnosti otroka. Zavedati se je potrebno, da bo večjezičnost čedalje bolj prisotna v našem življenju in prav zato je potrebno temu posvečati veliko pozornosti. Seveda pa je vse to nekakšen začaran krog. Leta bodo morala preteči, da se bo načrt Evropske unije, ki si ga je zadala že pred nekaj leti, začel odvijati v svojem polnem pomenu. Torej jezika se je potrebno začeti učiti v otroštvu, nadaljevati izobraževanje v šolah, ki pa mora biti kakovostno. Kakovostno usposobljeni morajo biti tudi učitelji, ki so eden izmed ključnih sestavin uspešnega in učinkovitega učenja jezikov. Jezike je

Zaključek

potrebno približati posamezniku na takšen način, da razume njegovo pomembnost in mu postane všeč ter se ne uči zgolj zaradi tega, ker se mora.

Pri študiju je priporočljiva izmenjava študentov, ki po izkušnjah sodeč ogromno doprinese k boljšemu znanju jezika ter razumevanju druge kulture. Seveda bi bilo potrebno to izmenjavo bolj približati posamezni študentski populaciji, ki se v mnogo primerih niti ne zaveda pomena izmenjav.

Na vseh področjih so potrebne korenite spremembe, da se bo v tej smeri sploh kaj spremenilo. Sicer pa nam bo življenje samo in njegov potek kmalu pokazalo, da smo zares v globalnem svetu, ki prinaša spremembe, nove norme, nove izkušnje in nove potrebe. Ena od teh potreb je večjezičnost.

LITERATURA

- Bradač, Katja. 2006. *Učenje tujih jezikov otrok in mladih*.
[Http://www.him.si/katja/ucenje_mladih.pdf](http://www.him.si/katja/ucenje_mladih.pdf) (1. 7. 2010).
- Celestina, M., S. Horvat in N. Šimonka. 2008. *Učenje jezika se mora začeti čim bolj zgodaj*.
[Http://www.euekspres.si/index.php/februar_2008/intervju/ucenje_jezika_se_mora_zaceti_cim_bolj_zgodaj/](http://www.euekspres.si/index.php/februar_2008/intervju/ucenje_jezika_se_mora_zaceti_cim_bolj_zgodaj/) (19. 3. 2010).
- Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja. 2007. *Program vseživljenjsko učenje*.
[Http://www.cmepius.si/vzu/vse-o-vzu.aspx](http://www.cmepius.si/vzu/vse-o-vzu.aspx) (19. 3. 2010).
- Center za spodbujanje jezikovnega izobraževanja v Evropi. 2008. *Medsebojno razumevanje*.
[Http://www.ecml.at/documents/press/Slovenianfinal.pdf](http://www.ecml.at/documents/press/Slovenianfinal.pdf) (19. 3. 2010).
- Commission of the European communities. 2007. *Final report*.
[Http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/multireport_en.pdf](http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/multireport_en.pdf) (19. 3. 2010).
- Dimnik, Lucija. 2008. *Nagrada eTwinning tudi v Slovenijo*.
[Http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/305800](http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/305800) (18. 3. 2010).
- EurActiv. 2008. *Language use in the EU*.
[Http://www.euractiv.com/en/culture/language-use-eu/article-137663](http://www.euractiv.com/en/culture/language-use-eu/article-137663) (18. 3. 2010).
- European centre for modern languages. 2010. *Who needs languages?*
[Http://www.ecml.at/news/NewsDetails.asp?n=434](http://www.ecml.at/news/NewsDetails.asp?n=434) (16. 3. 2010).
- European Commission. 2006. *ELAN: Effects on the European Economy of Shortages of foreign language skills in enterprise*.
[Http://ec.europa.eu/education/languages/Focus/docs/elan_en.pdf](http://ec.europa.eu/education/languages/Focus/docs/elan_en.pdf) (24. 5. 2010).
- European Commission. 2009. *A single umbrella for education and training programmes*. [Http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm](http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm) (16. 3. 2010).
- Europe. 2006. *Language teaching*. [Http://europa.eu/languages/en/chapter/7](http://europa.eu/languages/en/chapter/7) (16. 3. 2010).
- Europa. 2007. *Multilingualism boosts European competitiveness*.
[Http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/230&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=fr](http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/230&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=fr) (4. 7. 2010).
- Europa. 2007. *Enhancing motivation for language learning*.
[Http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1396&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en](http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1396&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en) (4. 7. 2010).
- Europa. 2008. *Večjezičnost: kako lahko znanje jezikov pripomore k uspešnosti podjetij*.
[Http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1130&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=fr](http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1130&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=fr) (5. 7. 2010).
- Evropska komisija. 2006. *Podjetja z znanjem jezikov so uspešnejša*.
[Http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/davignon_sl.pdf](http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/davignon_sl.pdf) (19. 3. 2010).

- Evropska komisija. 2008. *Evropski šolarji se že v nižjih razredih učijo tujih jezikov.*
[Http://eacea.ec.europa.eu/ressources/eurydice/pdf/commonpressdos/PR095SL.pdf](http://eacea.ec.europa.eu/ressources/eurydice/pdf/commonpressdos/PR095SL.pdf)
(16. 3. 2010).
- Evropska komisija. 2008. *Učenje jezikov.*
[Http://ec.europa.eu/education/languages/language-learning/index_sl.htm](http://ec.europa.eu/education/languages/language-learning/index_sl.htm) (18. 3. 2010).
- Goljevšček, Katja. 2003. Tujih jezikov se učijo že najmlajši. *Dnevnik*, 16. junij, 1.
- Jurman, Eva. 2008. *Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja.*
[Http://www.cmepius.si/files/cmepius/userfiles/publikacije/ejp/EJP%202008.pdf](http://www.cmepius.si/files/cmepius/userfiles/publikacije/ejp/EJP%202008.pdf)
(19. 3. 2010).
- Komisija evropskih skupnosti. 2005. *Nova strategija za večjezičnost.* [Http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0596:FIN:SL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0596:FIN:SL:PDF) (19. 3. 2010).
- Komisija evropskih skupnosti. 2008. *Posodobljen strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju.*
[Http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/com865_sl.pdf](http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/com865_sl.pdf) (4. 7. 2010).
- Komisija evropskih skupnosti. 2008. *Večjezičnost: prednost Evrope in skupna zaveza.*
[Http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/com/inventory_sl.pdf](http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/com/inventory_sl.pdf) (19. 3. 2010).
- Kordaš, Marjan in Katja Fistrovič. 1962. *Tuji jeziki za otroke.* Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Marinko, Irena. 2010. *Znanje tujih jezikov je podlaga za internacionalizacijo.*
[Http://www.fpmonitor.si/znanje-tujih-jezikov-je-podlaga-za-internationalizacijo](http://www.fpmonitor.si/znanje-tujih-jezikov-je-podlaga-za-internationalizacijo)
(5. 7. 2010).
- Ministrstvo za šolstvo in šport. 2008. *Pravilnik o postopnem uvajanju drugega tujega jezika v osnovni šoli.*
[Http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/zakonodaja/pdf/OS/Pravilnik_drugi_tuj_jezik_3_4_08.pdf](http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/zakonodaja/pdf/OS/Pravilnik_drugi_tuj_jezik_3_4_08.pdf) (16. 3. 2010).
- Munoz, Nicole. 2010. *Encouraging language development in early childhood.*
[Http://www.brighttomato.com.au/encouraging-language-development-in-early-childhood.html](http://www.brighttomato.com.au/encouraging-language-development-in-early-childhood.html) (16. 3. 2010).
- Novinec, Barbara. 2010. *Prvo srečanje s tujim jezikom mora biti igrivo.*
[Http://www.ringaraja.net/clanek/prvo-srecanje-s-tujim-jezikom-mora-bit-igrivo_1020.html](http://www.ringaraja.net/clanek/prvo-srecanje-s-tujim-jezikom-mora-bit-igrivo_1020.html) (15. 3. 2010).
- Orban, Leonard. 2007. *Speaking points for the meeting with the culture Committee.*
[Http://www.docstoc.com/docs/960475/Speaking-points-for-the-meeting-with-the-Culture-Committee](http://www.docstoc.com/docs/960475/Speaking-points-for-the-meeting-with-the-Culture-Committee) (19. 3. 2010).
- Palčič, Damjan. 2005. *Pomen znanja tujih jezikov.*
[Http://www.finance.si/115400/Pomen_znanja_tujih_jezikov](http://www.finance.si/115400/Pomen_znanja_tujih_jezikov)
- Petavs, Lucija. 2002. *Učenje jezikov: govorjenje bistveno, a najtežje.*
[Http://www.finance.si/17393/U%E8enje_jezikov_govorjenje_bistveno_a_najte%BEje](http://www.finance.si/17393/U%E8enje_jezikov_govorjenje_bistveno_a_najte%BEje) (19. 3. 2010).
- Poslovni forum za večjezičnost. 2007. *Z znanjem jezikov do poslovnega uspeha.*
[Http://www.rln-east.com/international](http://www.rln-east.com/international) (5. 7. 2010).

- Rus, Natalija. 2009. *Zgodnje učenje tujega jezika*.
[Http://bibaleze.si/clanek/malcek/zgodnje-ucenje-tujega-jezika.html](http://bibaleze.si/clanek/malcek/zgodnje-ucenje-tujega-jezika.html) (19. 3. 2010).
- Wigley, Bibiana. 2005. *Derwent extended schools project: Evaluation report on learning language and loving it*.
[Http://www.speech.derbys.nhs.uk/EVALUATIONLEARNINGLANGUAGE.pdf](http://www.speech.derbys.nhs.uk/EVALUATIONLEARNINGLANGUAGE.pdf)
(16. 3. 2010).
- Zavod Republike Slovenije za šolstvo. 2009. *Uvajanje tujega jezika v prvo vzgojno-izobraževalno obdobje osnovne šole*.
[Http://www.zrss.si/pdf/_ZGODNJE%20POUCEVANJE%20JEZIKOV%205%2010%2009.pdf](http://www.zrss.si/pdf/_ZGODNJE%20POUCEVANJE%20JEZIKOV%205%2010%2009.pdf) (19. 3. 2010).

PRILOGE

Priloga 1 Anketni vprašalnik za osnovne šole

Anketni vprašalnik

Spoštovani!

Sem pred zaključkom visokošolskega strokovnega študija na Fakulteti za management Koper. Tema moje diplomske naloge je *Spodbujanje učenja jezikov v Evropski uniji*. Ker tudi Vi delujete na področju izobraževanja tujih jezikov, Vas prosim, da izključno za namen moje diplomske naloge izpolnite anonimno anketo, s katero bom pridobila dragocene podatke.

Zahvaljujem se Vam za prijaznost.

Saša Černilogar

1. Kako bi ocenili sedanji sistem poučevanja tujih jezikov v Sloveniji?
 - a) Pomanjkljiv
 - b) Primeren
 - c) Dober
 - d) Odličen

2. Kakšno je znanje otrok na področju tujih jezikov, ki vstopajo v osnovno/srednjo šolo?
 - a) Dobro
 - b) Slabo
 - c) Odlično

3. Ali poznate programe za spodbujanje učenja jezikov na osnovnošolski/srednješolski stopnji, ki jih je pripravila Evropska Komisija?
 - a) Da
 - b) Ne

4. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno, prosim, obkrožite pojem, ki najbolj opisuje te programe.
 - a) Učinkovito
 - b) Uspešno
 - c) Inovativno
 - d) Obetajoče

Priloga 1

5. Kako bi ocenili dosedanje delo Evropske komisije na področju spodbujanja učenja tujih jezikov?
- a) Izredno slabo
 - b) Slabo
 - c) Dobro
 - d) Zelo dobro
 - e) Odlično
6. Menite, da je za tuje jezikovno izobraževanje v Sloveniji dobro poskrbljeno?
- a) Da
 - b) Ne
7. Kako bi posplošeno ocenili znanje osnovnošolcev/srednješolcev na področju tujih jezikov?
- a) Slabo
 - b) Zadostno
 - c) Dobro
 - d) Zelo dobro
 - e) Odlično
8. Kako dobro se učenci zavedajo pomena znanja tujih jezikov?
- a) Slabo
 - b) Dobro
 - c) Zelo dobro
 - d) Odlično

9. Z ocenami od 1 do 5 izrazite, prosim, svoje stopnje strinjanja oz. nestrinjanja z zapisano trditvijo, in sicer v skladu z lestvico: (ocena 5 – se zelo strinjam; ocena 4 – se strinjam; ocena 3 – sem neodločen; ocena 2 – se ne strinjam; ocena 1 – se sploh ne strinjam).

a) Tuje jezike se je potrebno učiti že v predšolskem obdobju

1 2 3 4 5

b) Prvi in najpomembnejši pri spodbujanju otrok za učenje tujih jezikov so starši

1 2 3 4 5

c) Odgovornost za učenje tujih jezikov je predvsem na strani učiteljev

1 2 3 4 5

10. Kateri od danih predlogov za spodbujanje učenja tujih jezikov se Vam zdi najbolj sprejemljiv?

a) Uporaba različnih programov na področju informacijsko komunikacijske tehnologije

b) Učenje tujega jezika z vpletenostjo drugega učnega predmeta

c) Ustvarjalno učenje (izdelava plakatov, ipd.)

d) Jezikovne izmenjave

e) Širši spekter tujih jezikovnih izbirnih predmetov

f) Zanimivejša in inovativna vsebina učnih pripomočkov (učbenikov, delovnih zvezkov, ipd.)

g) Povezovanje vsebine učnega programa s prakso

h) Učenje na podlagi igre

11. Menite, da je za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov na razpolago dovolj finančnih sredstev?

a) Da

b) Ne

12. Kaj je po vašem mnenju največja ovira za učinkovito spodbujanje učenja tujih jezikov v Sloveniji?

- a) Pomanjkanje sredstev
- b) Pomanjkanje primerno izobraženih kadrov
- c) Nezadostna ozaveščenost ljudi o tem, kako pomembno je znanje več tujih jezikov za življenje in ekonomsko blagostanje v EU
- d) Neučinkovit sistem poučevanja tujih jezikov

13. Kateri od navedenih načinov učenja tujih jezikov je po vašem mnenju najbolj učinkovit?

- a) Samostojno učenje
- b) Učenje z javnimi občili (jezikovni tečaji)
- c) Internetno učenje
- d) Učenje z učiteljem
- e) Učenje s tujejezičnim sogovornikom

14. Koliko izbirnih tujih jezikov imate na razpolago v vaši izobraževalni ustanovi?

- a) Nič
- b) Enega
- c) Dva
- d) Tri
- e) Več